

Обществото за Института на дипломираните експерт-счетоводители

Когато решихме да подготвим това юбилейно издание, ние се запитахме дали е правилно единствено ние самите да оценяваме себе си. Нашата професия нито е по-необходима, нито е по-значима от която и да е друга. Организираният човешки труд е насочен към общото благо и всяка професия внася своя дял за постигането му. Затова преценихме, че е правилно да чуем какво мислят и другите за нас. Този подбор обаче също не беше лесен, като се има предвид с колко много обществени групи и отделни хора се е преплитала нашата съдба през последните 30 години. Надделя мнението, че можем да се обърнем все пак към една ограничена част от хора, но в нея задължително трябва да бъдат включени:

1 хората, които възстановиха професията, дадоха ѝ необходимата законодателна база и продължават да помагат за развитието ѝ. Това са представителите на законодателната и изпълнителната власт;

2 тези, към които е насочен нашият труд. Това са нашите клиенти – собственици, работодатели, изпълнителни директори, управители, финансови и икономически директори, главни счетоводители, както и техните професионални организации;

3 държавните институции и сходни на нашата професионални организации, които са наши уважавани колеги и с които, а и без които ние не можем успешно да упражняваме професията си;

4 висшите икономически училища, научните и издателските среди, тези, които са нашите учители, и тези, които ни дават трибуна за публикации, конференции и други изяви.

5 И накрая, но както се казва не по значение, това са нашите колеги от сродни организации в чужбина и, разбира се, администрацията на Института на дипломираните експерт-счетоводители. Без помощта на нашата администрация дори не си помисляме, че можем спокойно и уверено да работим. Към тях включваме и обичаните от всички – нашите председатели, които през тези 30 години водиха професионалната ни организация към това, която тя е днес.

*На всички Вас,
благодарност и дълбок поклон!
Вярваме, че казаните от Вас слова
са искрени, а проявената емоция –
разбираема и задължаваща ни!*

ИВАН КОСТОВ

Уважаеми колеги,
Поздравявам Ви с 30-годишния юбилей от възстановяването на независимия одит в България и с 25-ата годишнина от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

Участвах в малък епизод от историята на възстановяването на Вашата професия. Реформата с новия Закон за счетоводството бе проведена по необходимост. България беше във фалит и се нуждаеше от помощта на международните финансови институции, но говорехме на различни икономически езици. Виждах как изключително трудно първата мисия на МВФ се ориентираше в оценката си за състоянието на българската икономика и финанси.

Знаех, че това ще се случи още от 1986 година, когато в Държавната планова комисия бе създадена група, натоварена да изясни различията между социалистическото счетоводство и статистика и Системата на националните сметки на Запада. Затова първата ми задача като председател на Икономическата комисия във Великото народно събрание бе подготовката на три закона – за счетоводството, за статистиката и за Сметната палата. Разбира се, основополагащ бе Законът за счетоводството. Тогава за първи път се наложи да проуча българския опит от първата половина на XX век. Видях заличената Ви професия и ликвидацията на Сметна палата през 1947 година.

Успяхме само за 4 – 5 месеца с проф. д-р Стоян Дурин и неговия екип в Министерството на финансите да изготвим проекта. Законът за счетоводството бе приет от VII-ото ВНС в първите дни на 1991 година. Последва го Законът за статистиката

през лятото. Законът за Сметната палата бе спрян от вето на президента Ж. Желев през късната есен.

Новата регулация на икономическите отношения не се случи бързо. Пре-кодирането на заварената икономическа терминология не стана лесно. Законът за счетоводството бе преработван още два пъти заради силно изостаналата практика и трудното възприемане на новото, както и заради лутанията на законодателите.

Моето днешно неудовлетворение произтича от това, че тази толкова важна икономическа реформа не е станала още част от живота и културата на цялото българско общество. Както мнозинството, така и прокуратурата още не са в състояние да направят разлика между акции и активи.

Друга причина е, че възлагах повече надежди счетоводният одит да дисциплинира в много по-голяма степен отчетите на фирмите, за да отразяват действителното им положение; да не бъде формален печат за валидиране.

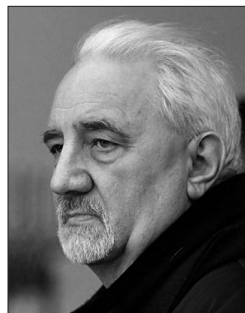
Етиката на професията Ви изисква да поемате отговорност и да действате в полза на обществото, а не само на възложителя. Няма кой друг да идентифицира обективно фирмените рискове и да оценява тяхната значимост. Дипломираните експерт-счетоводители са тези, които трябва да изискват коректност пред закона; прилагане на предпазни и превантивни мерки за управление на опасностите от загуби и неплатежоспособност.

Уважаеми господин Председател,
Позволете ми чрез Вас да пожелаая на всички членове на ИДЕС смела откровеност, честност и безкомпромисна обективност в професията. Това е моята представа за дълга Ви към обществото и фирмите.

Иван Костов е български политик, министър на финансите в две правителства – от 20 декември 1990 до 08 ноември 1991 г. и след това – от 08 ноември 1991 до 30 декември 1992 г., министър-председател на България от 1997 до 2001 година.

Народен представител е в 7-ото Велико народно събрание и в 36-ото, 37-ото, 38-ото, 39-ото, 40-ото и 41-вото Народно събрание.

МУРАВЕЙ РАДЕВ

Уважаеми ръководители и членове на Института на дипломираните експерт-счетоводители,

Уважаеми колеги,

За мен е огромна чест да Ви поздравя с няколкото юбилея, които ще празнувате през 2021 г. Безспорно, най-важният от тях е 90-годишнината от основаването на институцията. Когато през далечната 1931 г. се основава „прототипът“ на днешния ИДЕС, в целия свят има само още седем страни, в които законово е регламентирана одиторската дейност. Как да не се гордееш с това. В света тогава е имало осем държави и България е една от тях, в които институционално се регламентира одитирането като основен инструмент за проверка и удостоверяване на достоверността на финансовата и счетоводна отчетност на стопанските единици. И разбира се, като инструмент за подпомагане на правителствата за създаването и прилагането на унифицирани методологии и стандарти в областта на стопанското управление, контрол и отчетност, както и консултиране на бизнеса по прилагане на финансово-икономическото и данъчно законодателство. Неща, които обезпечават просперитета на пазарната икономика. На пазарната да, но не и на социалистическата икономика. Затова вероятно през 1948 г. народната власт закрива Института на заклетите експерт-счетоводители и започва да управлява „народното стопанство“ с постановления и наредби, които установиха командно-административен модел на икономически взаимоотношения. Постановките и моделите се сменяха според вижданията и вкуса на съответната фракция, която вземаше временно надмощие в управлението на икономиката. Нормативните актове изобилстваха от противоречия, методологията

отстъпи място на телефонните нареждания, дилетантщината и самодейността достигнаха апогея си със закриването на Министерството на финансите за известно време. Това не са пресилени оценки – казвам ги от първо лице единствено число, защото имах честта над двадесет години да „сърбам попарата“ на този икономически волунтаризъм.

Вторият юбилей е от възстановяването на институцията през 1991 г. – първо като Асоциация, впоследствие като познатия днес Институт на дипломираните експерт-счетоводители. Трябва да поздравим колегите експерт-счетоводители, които не само бързо възстановиха институцията, но и я изгълниха със съдържание и я превърнаха отново в мощен пазарен инструмент. Особена заслуга имат в процеса на хармонизация на националното счетоводство с европейското и въвеждането на Международните счетоводни стандарти.

Като министър на финансите от 1997 до 2001 г. искам да изразя своята признателност и благодарност на ИДЕС и на колегите експерт-счетоводители за тяхната изключителна експертиза и помощ по време на преговорния процес за присъединяване на България към Европейския съюз и синхронизиране на законодателството ни с европейското в областта на финансовата и счетоводна отчетност и одит. Особена благодарност дължа на професор Стоян Дурин – тогава ръководител на управление Национално счетоводство в Министерството на финансите и председател на ИДЕС, който има основна заслуга да се справим не само със сложната и отговорна задача, но и да надхвърлим хоризонта ѝ, защото създадохме и някои нови счетоводни стандарти, които липсват в международните такива, например „Счетоводни отчети на юридически лица с нестопанска цел“ или „Счетоводно отчитане при несъстоятелност и ликвидация“, които се ползват и днес и нямат аналог

в международните счетоводни стандарти.

С чувство на гордост от високите постижения на колегите експерт-счетоводители и тяхната организация ИДЕС имам удоволствието да поздравя всички тях с трите юбилея през 2021 г. и да им пожелаем много бъдещи успехи в отговорната и високо професионална работа в името на икономическия възход на България.

Муравей Радев е български политик, министър на финансите в правителството на Иван Костов от 1997 до 2001 година.

Избран е за народен представител в 37-ото, 38-ото и 39-ото Народно събрание.

ИВАН ИСКРОВ

Уважаеми господин Председател,

Настоящата 2021 г. е знаменателна за всички колеги, занимаващи се със счетоводство и одитна дейност. Но не само защото честваме 30 години от възстановяване на одиторската професия и 25 години от създаването на ИДЕС. Позволявам си да отбележа, че през настоящата година се навършват и 20 години от приемането на два нови закона, фундаментално значими за българската икономика и за Вашата професия, в частност. Това са новите Закон за счетоводството и Закон за независимия финансов одит, приети от 39-ото Народно събрание през м. ноември 2001 г., с които в България бяха въведени Международните счетоводни стандарти и Международните одиторски стандарти. Тук ще си позволя да цитирам проф. Стоян Дурин в емоционалното му изказване пред НС при окончателното приемане на ЗНФО на 09.11.2001 г.:

„Благодаря Ви, г-н Председател. Вие току-що казахте, че Народното събрание прие поредния закон. Аз искам да изкажа нашата професионална благодарност. За нас това не е поредният закон, за нас сега това е първият закон. И този закон ще представя, както и Закона за счетоводството, България пред света, пред бизнеса... Благодаря Ви за това доверие. Ние ще оправдаем това доверие!“.

Разбираема е емоцията на доайена и тогавашен председател на ИДЕС, защото независимо от опитите през предходното десетилетие за законодателно регламентиране на Вашата дейност чрез отделен закон, никога такъв законопроект не достига до обсъждане и приемане, независимо че не липсват такива усилия. Такова знаменателно събитие се случва едва 70 години след приемането на

първия закон за Института на заклетите експерт-счетоводители от 1931 г. Аз имах честта, удоволствието и отговорността да бъда съавтор, вносител и защитник в комисия и пленарна зала на ЗНФО. Ето защо Ви благодаря за отправената покана да споделя за нашето сътрудничество и партньорство, в качеството ми на председател на Комисията по бюджет и финанси към 39-ото НС.

Всяка една организация, която не полага усилия за опазване на своята институционална памет, която не документира своите важни достижения и не цени хората, допринесли за това, няма шанса да формира и предаде институционалната си култура на своите настоящи и бъдещи членове.

Това научих от БНБ – най-старата и добре функционираща публична институция в нашата страна и добър партньор на ИДЕС през всичките 12 години, през които имах честта да бъда неин управител. Поради тази причина с настоящото изложение ще се опитам и аз да допринеса с нещичко за вашата юбилейна книга.

За случването на всяка една значителна обществена промяна следва да са налице поне две условия: достатъчен брой посветени, образовани хора и необходимата политическа воля и кураж за промени. При липсата на което и да е от двете, качествен обрат не би бил възможен. Също така, забелязал съм, че големите, важните реформи в държавата могат и трябва да се правят веднага след формиране на управляващото мнозинство и правителство, защото с течение на времето се появява „умора от реформи“, възникват вътрешнопартийни и коалиционни напрежения, политиците придобиват рутина и все по-голям страх от „излишни движения“ преди следващите парламентарни избори.

Политически горещата 2001 г. беше идеална

за кардинални решения в икономиката, в това число за ключови промени в счетоводното законодателство. В страната отдавна беше назряла необходимостта от следваща решителна крачка за пълна хармонизация на нашето законодателство с най-добрите практики в Европа. С приемането на Закона за счетоводството от Великото народно събрание през 1991 г. и последващите му промени през 1996 г., както и необходимата подзаконова нормативна база, беше създадена възможност за възобновяване на изключително важната функция на дипломирания експерт-счетоводител. Вече беше формирана и високоспециализирана професионална гилдия в лицето на ИДЕС и неговите членове. Също така, налице бяха достатъчен брой образовани и квалифицирани счетоводители в областта на Международните счетоводни стандарти. През 2001 г. вече почти от десет години у нас присъстваха четирите водещи международни одиторски компании, както и работещи с тях утвърдени местни специализирани одиторски предприятия и отделни одитори. Всички те формираха много силно професионално лоби от млади и амбициозни българи, значителна част от тях дипломирани по АССА, както и сертифицирани от ИДЕС. В допълнение, България беше стартирала преговорите за подготовка и присъединяване към ЕС. И все пак нещо липсваше! Все нещо беше отлагано или „побългарявано“. И последният нов проект на Закон за счетоводството, изработен от МФ преди изборите през 2001 г., също не беше достатъчно амбициозен. Той в значителна степен въвеждаше изискванията на трите специални директиви на Европейската общност, но предвиждаше постепенна хармонизация с МСС и същевременно запазване на НСС, които да продължат да се утвърждават от правителството, и т.н. Този законопроект, внесен в 39-ото НС от колегите от ОДС на 19.07.2001 г., очевидно не решаваше

проблема с „двойните стандарти” по отношение както на счетоводната информация и отчетност, така и на одиторската професия.

Но в надпреварата между поизморените реформатори на СДС и новопоявилото се движение на Симеон II се беше появила политическа воля за кардинални промени в икономиката в посока нейното по-бързо „европеизиране“. Икономическият екип на спечелилото изборите НДСВ беше съставен от предимно по-млади професионалисти, завършили и работили в основните финансови центрове на Запад, в т.ч. в международните одиторски компании. Аз също имах честта и шанса да бъда част от сърцевината на този екип. За нас беше пределно ясно, че ускорен и устойчив икономически растеж не би бил възможен без по-нататъшно модернизиране на икономиката, без привличане на повече български и чуждестранни инвестиции, развитие на капиталовите пазари, без доверие в стабилното и устойчиво развитие на банковата и финансова система на страната. Водеца беше идеята за повишаване прозрачността в икономиката и въвеждането на МСС, за да може българският бизнес да говори на същия език като всички останали. Та нали именно финансовите отчети на българските предприятия са тяхната „визитна картичка” пред света. Социално-икономическата информация се явяваше базисна предпоставка за ускоряване на процесите на модернизация на икономиката и подготовка на страната за пълноправно членство в ЕС. Ето така, още в предизборната ни програма от пролетта на 2001 г., в т. 6 на раздел II „Устойчив икономически растеж”, се ангажирахме да осигурим „необходимата прозрачност на фирмената отчетност и въвеждане на МСС за всички в минимално възможния технологичен срок”.

Но, както се казва – едно е да искаш, друго е да можеш и трето е да го направиш! Спомням си, че след

спечелването на изборите за 39-ото НС и избирането ми за председател на КБФ при приоритизиране на задачите ни до края на 2001 г. залегна и тази за изработване на нов закон за счетоводството и ускорено въвеждане на МСС в България. Сред приоритетите ни беше повишаване на изискванията към одиторите и техните отговорности чрез въвеждане на МОС. Също така, за да се избегне бюрокрацията и мудността на изпълнителната власт и очаквана (признавам си, така предполагаме) опозиция от представители на местните счетоводни и одиторски интереси, решихме законопроектът да бъде изработен от работна група към КБФ под мое ръководство. По това време не познавах лично Стоян Дурин, а институции, като ИДЕС, Национален съвет по счетоводство и т.н., ми изглеждаха прекалено капсулирани и дистанцирани и не си представях, че можем да разчитаме на тях за бързо постигане на нашите цели. И аз, и няколкото ресорни за икономиката министри бяхме убедени, че нов закон, с който да се въведат МСС и МОС, може да се напише единствено от „голямата четворка“ („Big Four“). Като бивш изпълнителен директор на две банки познавах техните управляващи съдружници. Спомням си, че поканих Васко Райчев, по това време управляващ „Делойт“ за България, и го помолих да ми препоръча колеги от Четворката за работната група, която да напише нов закон за счетоводството, отговарящ на нашата политическа визия. Васко Райчев ми отговори, че би могъл, но не би го направил, защото най-добрият подход бил да покания проф. Дурин и използвайки цялото натрупано знание около ИДЕС, да напишем нещо професионално и приложимо. В Института били представени както местните одитори, така и ръководители на „голямата четворка“, а той щял да подготви разговора ми с професора. Посъветвах се също така и с Рени Йорданова и Валя Йорданова от „АФА“, които отдавна познавах и знаех, че няма да ме подведат. И те в общи линии

споделиха същото мнение. Прекалено отговорна беше задаващата се реформа и без ресурсите и ангажимента на ИДЕС можеше да се направят големи пакости!

След няколко дни се запознах със Стоян Дурин. Всичко, което се случи в последствие, е добре известно на професионалната аудитория. То може да бъде прочетено в парламентарните стенограми. Противно на очакванията ми, оказа се, че чукам на отворена врата. Проф. Дурин се оказа не само изключително вещ в материята, но и много добронамерен и весел събеседник. Смея да твърдя, че в резултат на съвместната ни работа в продължение на няколко месеца в работната група към КБФ с професора се сприятелихме и в последствие години наред не пропускахме да се чуваме по различни поводи. Тук е мястото да посоча и другите колеги, работили усърдно по двата закона – Димитър Желязков, Валя Йорданова, Зоя Петрова, Велин Филипов, за които пазя само най-добри спомени. Не бих могъл да изредя всички колеги, за което моля да бъда извинен.

Двата законопроекта бяха „своего рода една счетоводна революция, която засяга всяка една фирма”, по думите на тогавашния заместник-председател на КБФ, н.п. Г. Пирински. Имахме тежки парламентарни дебати, сблъсъци на мнения, сериозни въпроси за решаване „в движение“, като например: всички задължени лица ли да преминат по МСС или за по-малките предприятия да се прилагат НСС; кой да превежда МСС, съответно Министерски съвет адаптира ли или само публикува стандартите; кое налага да отделим регламентацията на одиторската дейност в специален закон, а не да остане в Закона за счетоводството; от каква дата да започне прилагането на МСС и МОС; как да се преквалифицират десетките хиляди счетоводители; какво става със сертификатите на придобилите правоспособност одитори... и още много други проблеми, пряко касаещи дейността

на стотици хиляди български граждани, фирми, държавна администрация. Наистина бяхме поставени в революционна ситуация! В крайна сметка и двата закона бяха приети с почти пълен консенсус от всички парламентарни групи. А България стана една от европейските държави, които първи въведоха Международните счетоводни стандарти. Това беше безспорно постижение на страната ни със силно положително значение за международния имидж и доверието на местни и чуждестранни инвеститори. Високоотговорната работа на българските счетоводители и одитори получи сериозна законодателна подкрепа, каквато беше чакана от много години.

Уважаеми колеги,
Нека и аз Ви поздравя с тази знаменателна годишнина – с честването на няколко ключови събития от историята на Вашата достойна професия! Радостен съм, че Вие сте една от гилдиите, преминали през своя катарзис, постоянно усъвършенстващи се и успяващи да наложат добрите практики в кризисни ситуации. Поздравявам всички представители на професията, които осъзнават своята отговорност и следват безкомпромисно най-добрите стандарти в своята дейност. Радвам се, че в съдбоносни моменти бяхме заедно! Със своята работа Вие доказахте, че съвсем правилно законодателят Ви е подкрепил за все по-голямо саморегулиране и самоуправление. Напълно заслужено и издържало изпитанията на времето!

Честит празник, колеги!

Иван Искров е народен представител от 2001 до 2003 година в 39-ото Народно събрание, председател на Комисията по бюджет и финанси. На 9 октомври 2003 г. е избран за управител на Българската народна банка и заема този пост до 14 юли 2015 г.

ЛИДИЯ ШУЛЕВА

Уважаеми членове на ИДЕС,

Поздравявам Ви със светлите годишнини, които чествате тази година. Възстановяването на независимия финансов одит и създаването на Вашата професионална организация са повод за гордост и вдъхновение за нови успехи.

Имах шанса да срещна Ваши колеги по своя професионален път като предприемач, корпоративен мениджър и политик.

Началото на прехода след 1989 г. откри пътя на свободното предприемачество в България. Започнаха процесите на приватизация и създаване на нови бизнеси в една непозната конкурентна среда. Търговският закон и Законът за счетоводството от 1991 г. изградиха основната правна и финансова рамка за създаването на различните юридически лица. Съвсем естествено е, че в този период се възстанови и професията на експерт-счетоводителите. Аз също създадох своята първа фирма през 1991 г. По това време започна да излиза един много интересен и необходим за проходащия бизнес вестник – „Делова седмица“. В този вестник излизаха много полезни материали от експерт-счетоводителите Стоян Дурин, Иван Дочев и др. Малко по-късно в този вестник започна да публикува материали и Емил Евлогиев. Много скоро съдбата ме срещна с него и сложи началото на едно почти 30-годишно сътрудничество под най-различна форма. В началото работехме по общи консултантски проекти, а по-късно, когато станах изпълнителен директор на Албена Инвест Холдинг, той стана одитор на няколко от дъщерните дружества. Одитор на холдинга стана Тодор Кръстев – един изключително добре подготвен професионалист, с голям принос за развитието на

финансово-счетоводната отчетност в България. Докато работех по консултантски проекти в моята фирма, се срещнах с още двама одитори – едни от значимите имена в професията – Тотьо Тотев и Татяна Конакчиева. За съжаление, те вече не са между нас, но работата им остави незабравима следа в професионалните среди. По-късно те също бяха одитори на някои от дъщерните дружества на Албена Инвест Холдинг. Това беше период на много промени и нововъведения както по отношение на счетоводството, така и по отношение на счетоводните стандарти. Една от основните ми цели в този период беше да въведа еднакви стандарти на работа във всички дружества на холдинга и съм изключително благодарна на одиторите, с които работех и които по своя инициатива създадоха съвет на одиторите в холдинга. На срещите, които те организирах, се обсъждаха различни казуси, с които се сблъскахме, както и се споделяха най-добрите практики от тяхната работа. Работата ми с различни инвеститори, в т.ч. и много чуждестранни, изискваше одити и по международните стандарти. Приватизацията на Албена АД наложи одит от т.нар. „Голяма четворка“. Одитор на Албена АД, а по-късно и на Албена Инвест Холдинг стана PwC.

Като министър на икономиката бях отговорна за приватизацията на Булгартабак и подготовката на сериозна конкурсна процедура с участието на големи международни компании. За подготовката на конкурсната документация беше необходимо да се извърши допълнителен финансов одит. Той беше възложен на одиторското дружество „АФА“ и в тази връзка имах удоволствието да се срещна с безкомпромисния професионализъм на Валя Йорданова и Рени Йорданова. Независимо че приватизацията не се осъществи по политически причини, подготвените документи на дружеството получиха изключително висока оценка от инвеститорите.

Като министър в правителството на НДСВ трябва да отбележа факта, че в края на 2001 г. беше подготвен и приет специален Закон за независимия финансов одит. Приемането на отделен закон издигна ролята и значението на дипломираните експерт-счетоводители и допринесе за развитието на професията. За приемането на закона специален принос имаха Иван Искров, като председател на бюджетната комисия, и Пламен Панайотов като председател на парламентарната група на НДСВ.

В годините съм била свидетел на налагането на концепцията за „вярно и честно представяне“ както в счетоводното законодателство, така и в бизнес практиката. Одиторите, с които съм работила, са били твърди привърженици именно на тази концепция. За съжаление обаче се е случвало инвеститори да споделят с мен за формален подход при одитирането на дружества, в които са смятали да инвестират. Смятам, че ИДЕС има капацитета да наложи още по-високи стандарти в работата на всички дипломирани експерт-счетоводители, което да бъде гаранция за качеството на финансовата информация и финансовото здраве на икономическите субекти в България. Независимият финансов одит е един от основните стълбове за продължаващото изграждане на развита пазарна икономика в нашата страна.

Искам да Ви пожелаая много успехи във Вашата изключително отговорна работа.

Лидия Шулева е вицепремиер в периода 2001 – 2005 година, като едновременно с това и министър на труда и социалната политика 2001 – 2003 година, министър на икономиката 2003 – 2005 година.

В периода 1996 – 2001 година е изпълнителен директор на „Албена Инвест Холдинг“ АД.

КИРИЛ АНАНИЕВ

Уважаеми господин Председател,

Приемете поздравленията ми по повод трите знакови годишнини, които отбелязвате — 90 години независим финансов одит, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България.

Министерството на финансите високо оценява съвместните ни инициативи за координиране и хармонизиране на дейността по вътрешен одит. По този начин непрекъснато подобряваме нейната ефективност и ефикасност.

Одиторската професия е създадена вследствие на необходимостта от регулиране на управлението на собствеността, на собствения капитал и от движението на капиталовите потоци. В България през годините одиторското законодателство и одиторската практика се развиват съобразно промените, които настъпват в обществото. Самата институция на независимия финансов одит се структурира в резултат от демократичните промени в България след 1989 г., като се превръща в предпоставка и гаранция за осъществяването им в икономическата и във финансовата сфера. Затова чрез състоянието на одита можем да разберем какво е състоянието на бизнеса в страната.

Заради своята обществена значимост, особено при условията на пазарна икономика, системата на счетоводството в предприятията и независимият финансов одит са обект на непрекъснато внимание и интерес. От своето създаване Институтът на дипломираните експерт-счетоводители работи активно по проблемите и развива перспективите,

пред които се изправят организациите. Благодарение на ресурса и информацията, които ИДЕС предоставя на своите членове, се предлагат високо оценени професионални услуги в полза на инвеститорите, обществото и клиентите, а квалификацията „дипломиран експерт-счетоводител“ е призната за една от най-престижните професионални бизнес квалификации в България.

Като министър на финансите оценявам високото качество на професионализъм в лицето на Вашата организация. Уверен съм, че ще продължите да развивате своята квалификационна дейност, международно сътрудничество и активна законодателна инициативност, за да утвърдим със съвместни усилия и професионализъм важноста на одиторската професия.

Пожелавам на Вас и всички членове на ИДЕС здраве, професионално удовлетворение и много нови успехи! Продължавайте с присъщия си хъс и воля да работите за развитието на организациите от публичния сектор и на българската икономика.

Кирил Ананиев е български финансист. На 24 юли 2020 г. е избран за министър на финансите от 44-ото Народно събрание.

МЕНДА СТОЯНОВА

Уважаеми колеги,

За мен е огромна чест, че имам възможността, чрез юбилейното издание на Института на дипломираните експерт-счетоводители за 2021 г., да отправя поздравления към всички представители на професията на независимия одитор.

Тази година Вие имате троен юбилей – 90 години от създаването на независимия финансов одит в България, 30 години от възстановяване на одиторската професия и 25 години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

В последните 13 години имах удоволствието и професионалното удовлетворение, като председател на Комисията по бюджет и финанси в Народното събрание, да работя с Вашата организация.

Благодарна съм за професионалната помощ, която Комисията по бюджет и финанси получаваше от Вас по множество законопроекти, отнасящи се до финансовата и данъчна политика и контрол.

Благодаря и за публично изразяваната от Вас подкрепа, или дори и критика, по разглежданите от Народното събрание законопроекти.

Вашето професионално мнение често е било коректив при вземането на важни решения за приемането на законовите текстове.

През годините след възстановяването на одиторската професия гилдията на независимите одитори разви своя капацитет и се превърна в неотменима част от развитието на бизнес средата в България. Все повече работата на одитора и неговата независима преценка стават помощник на ръководствата на предприятията, от една страна, а от

друга – гарант за спазването на правилата при бизнес дейността пред държавните органи.

Пожелавам на всички членове на Института на дипломираните експерт-счетоводители много здраве и лично щастие, за да могат да продължават да изпълняват отговорно професията си и да издигат нейния авторитет.

Нека всеки юбилей бъде етап от развитието, на който се прави обективен анализ на постигнатото, отчитат се грешките и пропуските, дискутират се бъдещите действия, за да може на следващата годишнина да видим една още по-авторитетна и утвърждаваща се професия на независимия одитор.

Пожелавам все повече млади хора да се вливат в редиците Ви. Приемете ги, учете ги, работете с тях! Те са бъдещето на Вашата професия!

Менда Стоянова е народен представител и председател на Комисията по бюджет и финанси в 41-вото, 43-тото и 44-тото Народно събрание.

ЖЕЧКО КЮРКЧИЕВ

Уважаеми членове на ИДЕС,

Не знаех, че са изминали 30 години от онзи момент, в който за пръв път чух думата одитор – макар че съм с икономическо образование, това понятие по някаква причина го бях пропуснал.

Но щом един ден разбрах, че задължително трябва да работим с одитор, това в много крайна степен не ми хареса и предизвика бурна негативна реакция в мен – и това, защото по непонятни причини бях приел, че тези експерти ще бъдат едно продължение на данъчната администрация, с цел в максимална степен да се постигнат резултати за фиска. Ще ви припомня, че в онези времена данъчната администрация се изживяваше като такава, която винаги има право, защото стои от страната на държавата – постсоциалистически травматизъм, който днес вече все повече отживява, като отстъпва място на правото.

Заблудата тогава бързо беше отхвърлена още с първите ни срещи със специалисти от одиторски компании, но подозренията си останаха – как така ще се разкрием пред хора, които не познаваме, и къде е гаранцията, че те няма да ни причинят щети – все пак сме балканджии и доверието е последното нещо, което даваме.

В днешни дни не мога да си представя бизнес управлението, процеса на работа и приключване на всяка финансова година без ярката подкрепа на одитните експерти.

Многообразието от закони и норми, честата им промяна, понякога недотам изпипани и довършени актове създават изключително голямо напрежение сред специалистите финансисти, икономисти и счетоводители в компаниите, затова не мога да си

представя как без съдействието и експертизата на одиторите ще преминаваме през динамиката на днешното време.

С кого, ако не е с тях, да обсъдим воли и неволи, както и казуси, които, приятни или не – са пред нас и решение по тях трябва да се намери.

Не мога да твърдя това за всички, но одиторите, с които през годините ние работихме, успяха да ни спечелят – и като специалисти, а и в чисто човешки план, и да затвърдят в нас доверието и успоредно с това да създадат високите и все по-високи очаквания от партньорския процес, за което мога само да им бъда благодарен.

Жечко Кюркчиев е основател и управител на ТЕСИ ООД. През 1990 г. заедно със своя брат Красен Кюркчиев стартират общ бизнес, като през 1992 г. създават търговска компания Фикосота, която катализира предприемаческия дух на своите основатели. През 1993 г. към търговската структура се добавя индустриална – създадена е компанията ТЕРмоСИстем и марката ТЕСУ. Поставя се началото на дълготрайни партньорски отношения с Delongi и Kenwood и ексклузивната им дистрибуция за България, която продължава и до днес. През 1997 г. компанията стартира експанзията си извън България.

Създават се патентовани решения, които печелят лоялността на клиенти и признанието на света. В портфолиото на ТЕСУ днес има 4 продуктови категории: електрически бойлери, електрически отоплителни уреди, бойлери с индиректно загряване и термодинамични бойлери. Компанията разполага с 4 завода и 912 служители. Марката ТЕСУ се продава на 4 континента, в 55 държави.

Жечко Кюркчиев е с икономическо образование, семеен, с две деца.

МИЛАН ДАЧЕВ

Казвам се Милан Дачев и съм икономически директор на икономическата група „Планекс Холдинг“ ЕООД. Предметът на дейност на групата е свързан със строителството на бизнес и търговски комплекси, спортни съоръжения, обществени, индустриални и жилищни сгради в цялата страна, както и с инвестиране в поземлени имоти с цел строителство и последваща продажба на сгради, както и експлоатиране на собствени сгради чрез отдаване под наем и организиране на съпътстващи и обслужващи дейности.

Съвместната ни работа с дипломирани експерт-счетоводители започна в далечните 2002 – 2003 г. Разбира се, тогава нашата икономическа група не беше в този вид и структура. Нормално бе в тези начални години на нашите отношения да възприемаме експерт-счетоводителите като в известна степен „натрапени“ и да не им се доверяваме изцяло. Може да се каже, че гледахме на работата им формално, основно за да изпълним изискванията на приложимото законодателство.

През годините обаче отношенията коренно се промениха и може да се каже, че се развиха в положителния смисъл на тази дума. С увеличаването на бизнеса на групата и разрастването на структурата от дъщерни дружества се увеличаваше доверието в одиторите ни. Може да се каже, че след 2010 г. и до момента освен самите финансови одити за всички важни решения, свързани с реструктуриране на бизнеса, сме се съветвали с нашите одитори. Смяя да кажа, че в това отношение извървахме дълъг път. Научихме много от тях, може би и те от нас, най-вече за строителството, в което имаме голям опит. За бизнеса сигурността от бърз и компетентен отговор

по важни въпроси е от огромно значение.

Сега, базирайки се на почти 20-годишната ни съвместна работа, мога да потвърдя, че сме спокойни, защото чувстваме сигурност във финансовата сфера на дейността ни.

Милан Дачев е икономически директор на „Планекс Холдинг“ ЕООД.

ДОЙЧИН СТАНЧЕВ

Уважаеми колеги експерт-счетоводители и членове на ИДЕС,

Смело мога да заявя, че трите забележителни юбилея, които Институтът на дипломираните експерт-счетоводители чества тази година, са празник не само на членовете на Института, дипломираните експерт-счетоводители, но и на всички редови счетоводители, одитори, финансови ревизори и други специалисти, работещи в сферата на одита и счетоводната отчетност. Аз самият съм представител на тази гилдия и считам, че имам повод да празнувам наравно с Вас. Това е така, тъй като работата на тези специалисти е взаимосвързана и взаимозависима. Одиторската дейност не е възможна без детайлно познаване на счетоводната професия, а в работата си счетоводителят е задължен да се съобразява с одитните правила и процедури на одитиращите органи.

Лично за мен, като дългогодишен финансов ревизор и счетоводител, тези юбилеи са двоен празник. От една страна, в мен завинаги ще тлее споменът от началото на професионалния ми път като финансов ревизор в структурите на Държавен финансов контрол от средата на 90-те години на миналия век, в периода на трансформацията на държавната форма на собственост върху средствата за производство в частна и извършеното преразпределение на националното богатство в периода на прехода. Тогава ние, ревизорите, в качеството си на контролиращи държавни органи, проверявахме всички аспекти на счетоводната отчетност и финансовото състояние на държавните предприятия и бяхме като държавни одитори с голям авторитет, които съставяха ревизионни

актове и актове за начет. Именно от този период е първият ми досег с работата на дипломираните експерт-счетоводители непосредствено след възстановяването на одиторската професия през далечната 1991 г. В онези неспокойни години на преход от планова социалистическа към пазарна икономика, в които новосъздадената нормативна уредба на счетоводната отчетност се тълкуваше нееднозначно, националните счетоводни стандарти бяха в процес на изготвяне, а данъчната администрация се състоеше от малък брой инспектори по приходите към общините, контактите и консултациите с дипломираните експерт-счетоводители бяха от съществено значение. Тогава, като млад ревизор и контролиращ държавен орган, често влизах в спор и дискусия с главните счетоводители на ревизираните предприятия относно некоректно взети счетоводни записвания, неначислени данъци и неизгодно сключени сделки, като в много от случаите решаването на спора завършваше след обсъждане на проблема с експерт-счетоводителя, заверяващ финансовите отчети на предприятието.

На по-късен етап от моята професионална кариера от началото на новия 21 век, период на нови счетоводни и данъчни регламенти, свързани с членството ни в Европейския съюз, контактите ми, вече като главен счетоводител и финансов мениджър, с дипломираните експерт-счетоводители се изразяваха в конкретни, кратки и съдържателни консултации с тях, в резултат на които добивах спокойствие и сигурност във вземаните от мен професионални решения. Бих казал, че съвместната ни работа с одиторите винаги е носила за мен познание и удовлетворение.

Както споменах по-горе, преплитането на одиторската и счетоводната професия е толкова

тясно, че трудно бих си представил добър одитор, който да не е бил и счетоводител в част от своята трудова биография, а добрата практическа счетоводна експертиза е ключова предпоставка за компетентна кариера на бъдещия одитор. Богатият ми опит в счетоводната и финансова сфера затвърди увереността ми, че одиторската и счетоводната професия, като две страни от една монета, са за интелигентни хора със здраво логическо мислене, за хора, способни да поемат отговорност, да четат и тълкуват нормативните актове, както и да са устойчиви на стрес и натиск, в противовес на общоприетото мнение, че тези професии са монотонни и в тях няма творческо начало.

А в най-ново време одиторската професия далеч надхвърля познанията само в сферата на счетоводството. Одиторът е и консултант, експерт, който анализира и подпомага бизнеса, но успоредно с това защитава и обществения интерес.

С тези заключителни думи искам да поздравя колегите експерт-счетоводители и Института на дипломираните експерт-счетоводители с тройния юбилей през тази година и да им пожелаая по-нататъшно възходящо развитие в отговорната им и престижна професия.

Дойчин Николов Станчев е завършил ВИИ Карл Маркс, специалност „Счетоводство и контрол“ през 1989 г. Водещ финансов експерт и ревизор в системата на Държавен финансов контрол от 90-те години и дългогодишен главен счетоводител и финансов мениджър в корпоративния сектор през последните 20 години.

ЕМИЛИЯ СТАНОЕВА

Уважаеми дами и господа, членове на ИДЕС,

Поздравявам Ви с трите годишнини, които отбелязвате тази година – 90 години независим финансов одит в България, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на ИДЕС!

Имам честта и привилегията да бъда поканена да споделя впечатления от сътрудничеството и партньорството ни през годините на страниците на подготвяната от ИДЕС юбилейна книга. За мен е изключително удоволствие, имайки предвид факта, че професионалният ми път на счетоводител, главен счетоводител и финансов мениджър съвпада като начало с възстановяване на професията на експерт-счетоводителя. По време на продължителния ми път в една сфера, изискваща сътрудничество и съвместна работа с одиторите, съм се срещнала и работила със забележителни личности и съм натрупала много впечатления, които с радост ще споделя. В моето професионално израстване съм имала възможността да бъда подкрепяна и да се уча от изключителни професионалисти, към които съм изпитвала и изпитвам огромен респект и уважение. На всички тях огромно благодаря!

Съвместната ми работа с одиторите е от далечната 1995 година като главен счетоводител на Верила АД. Първият одитор, с който съм работила, е г-н Константин Стоянов, един от първите одитори, придобили правоспособност на дипломиран експерт-счетоводител след възстановяването на одиторската професия през 1991 година. Забележителен професионалист, невероятна личност и прекрасен човек! За съжаление, той вече не е между нас, но за мен получената от него подкрепа

е изиграла съществена роля за изграждането ми като специалист и формирането на увереност като мениджър.

Безкрайно ценни за мен от този период бяха издания, като Експерт-счетоводител, Делова седмица, Наръчник на икономиста, на страниците на които откривах полезни материали от изявени експерт-счетоводители, а в организирани семинари обсъждах актуални въпроси и интересни казуси от практиката в динамично променящата се бизнес среда. На един от организирани семинари имах честта да се запозная с дипломирания експерт-счетоводител Емил Евлогиев. Познанията му в областта на приватизационните сделки определиха избора му за одитор на сформирани през 1998 г. РМД „Верилa 1998“ АД. Ползотворното ни сътрудничество с него продължи дълго след това и продължава и до днес – г-н Евлогиев е бил избран за одитор на някои от дружествата в група Литекс, където започнах работа през 2001 г. и където понастоящем работя.

Началото на работата ми като финансов директор в „Литекс Комерс“ АД, в обхвата на която беше организацията на отчетността в дружеството и компаниите в група Литекс, ме срещна с одиторите от PwC. Богатият им опит и сериозна експертиза обогатяваха познанията ни и формираха увереност и сигурност на мениджмънта при вземането на важни професионални решения. Бих казала, че процесът на познание протичаше двустранно – практиката, особено в компании като нашата, с изключително разнородни бизнеси и дейности, поставяше различни казуси, които обсъждахме съвместно и които изискваха задълбочено изследване от двете страни. Крайният резултат винаги е заслужавал положените усилия – вярно и честно представяне, ръководен принцип в работата на одиторите, с който винаги сме се съобразявали.

Паралелно с одиторите от PwC, които заверяваха финансовите отчети на компанията майка в групата, съм работила с изявени одитори, като г-н Николай Николов, г-н Георги Йорданов, г-н Бисер Славков, г-жа Зоя Петрова, г-н Димитър Желязков, които заверяваха отчетите на дъщерните компании, огромно е удоволствието ми от съвместната ни работа с тях!

След PwC като одитори в групата бяха привлечени г-жа Димитрина Захаринова и г-жа Изабела Джалъзова, което съвпадна по време с реструктуриране на бизнеса и компаниите в групата като цяло. Беше извършена огромна работа, в която експертната помощ от тях се оказа незаменима. С благодарност към тях и екипите им от професионалисти – дипломираните експерт-счетоводители Милена Христова, Вероника Ревалска, Евгени Атанасов и др. Междувременно стартирахме бизнеси в нови за нас сектори – изграждане и управление на бизнес център, производство на автомобили, земеделие, животновъдство, в частност коневъдство, в структурирането на отчетността на които получихме безценно съдействие и подкрепа. За някои от тях се оказахме новатори. В тази връзка не мога да не отбележа ползотворната ни работа с дипломирания експерт-счетоводител Велин Филипов. От г-н Филипов и създадения от него екип от професионалисти, притежаващи задълбочени познания и богат практически опит в областта на независимия финансов одит, данъчен, счетоводен, правен и бизнес консултинг, сме получавали и получаваме гарантирани първокласни и максимално ефективни професионални услуги.

Опитът ми на счетоводител, финансист и мениджър в големи компании беше допълнен във времето и със създаване и ръководене от мен и съдружничката ми на компания за счетоводни

услуги, данъчни консултации и експертизи. Независимо от натрупания опит и на двете като главни счетоводители, създаването и налагането на собствена компания в известна степен се оказа нелека задача. Отново опората ни беше в одиторите – получихме както експертна, така и морална помощ и подкрепа. Благодарна съм за това на дипломираните експерт-счетоводители Константин Стоянов и Емил Бозев! Компанията съществува и до днес и това ме радва, макар аз да не съм част от нея – моето място като съдружник беше заето от младия дипломиран експерт-счетоводител Стефан Бозев, което естествено допълни предмета на дейност на компанията – извършване на независим финансов одит, консултации и услуги, свързани с него.

Уважаеми дами и господа, членове на ИДЕС, Вашата работа допринася за повишаване общественото доверие в качеството и надеждността на финансовата отчетност на нас, вашите клиенти, помага ни да постигнем с повече лекота нашите бизнес цели и да подобрим резултатите от нашата дейност! Бих искала да Ви пожелаая много здраве и успехи във Вашата престижна и отговорна професия!

Честит Троен Юбилей!

Емилия Славева Станоева е с икономическо образование – специалност „Финанси и кредит“, УНСС (бивши ВИИ Карл Маркс), 1988 г.

Допълнителна квалификация – специалност „Счетоводна и правна дейност на фирмите“, Институт за следдипломна квалификация към УНСС.

Професионален път – 30 години изцяло в сферата на финанси и счетоводство.

инж. БОЙКО НЕДЯЛКОВ

Уважаеми членове на Института на дипломираните експерт-счетоводители,

От името на Асоциацията на индустриалния капитал в България и лично от мое име бих искал да Ви поздравя за трите забележителни годишнини, които чествате тази година – деветдесет години независим финансов одит в България, тридесет години от възстановяването на независимия финансов одит в Република България и двадесет и пет години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители. Безспорно възстановяването на независимия одит в България и възстановяването на одиторската професия са повод за гордост, а създаването на ИДЕС, като професионална организация с голям експертен потенциал, е гарант освен за подобряване на финансовата отчетност, също така и за спазване на съвкупност от правилно поведение, морал, етика, почтеност и безпристрастност с цел опазване на обществения интерес.

Като изпълнителен директор на „Албена Инвест Холдинг“ АД, на „Торготерм“ АД съм имал възможността да се срещам и работя с Емил Евлогиев, Тодор Кръстев, Владимир Христов, Емилия Лучева, Ивайло Пешев, всички те доказани професионалисти в своята област, които са показали високо качество в одиторската работа въпреки постоянно променящата се и динамична бизнес среда в страната. Имайки такива експерти в своята структура, ИДЕС продължава да печели нашето доверие години наред.

Заедно, спазвайки законовите принципи, винаги сме се стремели да поддържаме в съвместната ни работа среда на откритост,

почтеност, споделяне на проблемите, както и градивна критика, което води до високо качество в счетоводната отчетност и одита, както и повишено доверие на инвеститорите.

инж. Бойко Недялков е изпълнителен директор на „Торготерм“ АД и член на Управителния съвет на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

ЕВГЕНИЙ ИВАНОВ

Като представители на национално отговорния бизнес за Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България е от съществено значение партнирането с Института на дипломираните експерт-счетоводители в България.

Одиторската професия чрез независимия финансов одит, но и консултантската дейност в областта на данъците, управлението, информационните технологии и всички други дейности играе съществена роля при вземането на решения за краткосрочно и дългосрочно развитие на бизнеса.

КРИБ високо цени доверието, което Институтът на дипломираните експерт-счетоводители, като единствената национална професионална организация за всички дипломирани експерт-счетоводители в България, ѝ гласува с упълномощаването ѝ да я представлява в Националния съвет за тристранно сътрудничество, което е прецедент в историята на ИДЕС.

По повод предстоящото честване на трите забележителни годишнини – 90 години независим финансов одит в България, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на Института от името на Конфедерацията Ви пожелаваме все така да изпълнявате мисията си да защитавате обществения интерес и да продължите да работите за създаването на по-добра среда за развитие на бизнеса в България.

Евгений Иванов е изпълнителен директор и член на Управителния съвет на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България.

**Радосвет
Радев**

РАДОСВЕТ РАДЕВ

Изпитвам дълбока почит и уважение към каузите и институциите, които имат зад гърба си богато историческо минало, без значение кой е начело на държавата, коя партия е на власт, какво е модерно и кое се продава по-лесно.

В исторически аспект, в началото на световната икономическа криза от 1929 г. съществуващата тогава организация – Съюз на счетоводителите в България, поставя въпроса за изграждането на организация от експерти по примера на западните страни. Идеята се превръща в реалност в лицето на Института на заклетите експерт-счетоводители с Указ № 24 на Негово величество цар Борис III от 7.04.1931 г. Днес мога да поздравя ИДЕС като достоен стожер на 90-годишния независим финансов одит в България. Годишите придават висока стойност, но съхраняването и правилното управление е предизвикателството, пред което мнозина са изправени, но малцина успяват.

Четвърт век ИДЕС е единствената национална професионална организация за всички дипломирани експерт-счетоводители в България. Благодарение на Института професията е една от най-престижните професионални бизнес квалификации, а хората, които я упражняват, се ползват с огромно доверие от страна на бизнеса. Ние не подлагаме под съмнение качествата на който и да е Ваш член и сме убедени, че е преминал през правилното „сито“, за да е в списъка с имената на регистрираните одитори.

Българската стопанска камара и ИДЕС имат дългогодишно сътрудничество в подготовката на промени в областта на счетоводното и данъчното законодателство, насочени към намаляване на

административната тежест за бизнеса и повишаване качеството на финансовите отчети. Мисля, че тук е мястото да спомена, че работим съвместно в различни институционални формати при изменение на нормативната уредба в областта на счетоводството, в т.ч.: Закона за счетоводството и Националните счетоводни стандарти. Участваме в работни групи към Министерството на финансите по ежегодния доклад на Световната банка Doing Business, в тематична област „Време за плащане на данъци“, където заедно търсим решения за отпадане на изисквани от бизнеса документи, разширяване на електронните административни услуги и синхронизиране на срокове за подаване на информация с цел намаляване на административната тежест. Активно участваме и в работни групи към Министерството на правосъдието по проекта ЦАИС „Единна входна точка“ за подаване на годишни финансови отчети“, където усилията ни са насочени изцяло към намаляване на обема на информацията, която предприятията заявяват за публикуване в ТРРИЮЛНЦ, и поетапно преминаване към попълване и подаване на годишните финансови отчети в електронен структуриран вид.

Ежедневно моите колеги комуникират с представители на ИДЕС относно изменения в данъчното законодателство – промени в срокове за подаване на данъчни декларации и внасяне на данъка, авансово облагане на предприятия и физически лица, промени в ЗДДС... мога да продължавам още с изреждането, защото наистина считам сътрудничеството между двете организации за трайно и ползотворно, но по-важното е, че след всяка среща сме набеязали нови проблеми, чието решение трябва да търсим заедно, дори и по метода на „китайската капка“ – бавно, но с търпение и постоянство към целта.

Това е и моето пожелание към Вас за идните поне 25x25 години. ИДЕС – бъдете постоянни, следвайте целите и намирайте доверени партньори, с които да бъдете рамо до рамо в битките, в полза на обществото, инвеститорите и клиентите!

Честит празник!

Радосвет Радев е председател на Управителния съвет на Българската стопанска камара.

ЦВЕТАН ЦВЕТКОВ

„Експерт-счетоводителството не е занаят, а знаме, което трябва да се носи с чест и достойнство“ – това послание за професията завещава проф. Димитър Добрев, основал през 1931 г. Института на заклетите експерт-счетоводители в България, и то е водещо за неговите наследници от Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) и сега – 90 години по-късно.

ИДЕС продължава традициите на Института на заклетите експерт-счетоводители в България, чийто членове са контролирали „внимателно търговските книги, от счетоводната им и материална страна, и са давали безпристрастно преценката си по тях и тяхната редовност“¹, защитавайки както интересите на проверяваните организации, така и държавните интереси. Днес ИДЕС е заел своето авторитетно и отговорно място в икономиката и обществото и предоставя продукт, който ползват изключително широк кръг потребители – държавни регулаторни и надзорни органи, управителни и контролни органи в корпоративния сектор, банки и нефинансови институции, инвеститори, и т.н., за взимане на важни управленски и икономически решения.

През 2021 г. ИДЕС отбелязва достолепния 90-годишен юбилей от създаването на независимия финансов одит в България и за мен е особена привилегия да се вгледам не само в неговата история, но и в историята на сътрудничеството му със Сметната палата на Република България. Както казва Жан-Батист Сей, това е полезно не за да четем в нея миналото, а за да погледнем в бъдещето. Защото дейността на ИДЕС е ключова за икономиката и

1 Съгласно чл. 7 от Закона за Института на заклетите експерт-счетоводители в България.

съдбата му е сродна с тази на Сметната палата, която през миналата година отбеляза 140 години от създаването си като институция, задължена да упражнява независим външен контрол върху разходването на бюджетните средства.

Въвеждането на заклетите експерт-счетоводители в началото на 30-те години на XX век се обяснява със стабилизиране на търговските банки и поддържане на доверието към тях, избягване на счетоводни грешки, спазване на фискалния режим и намаляване на негативните последици от голямата световна депресия. Подобно на това, външният контрол върху изпълнението на бюджета, създаден в лицето на Върховната сметна палата, допринася за стопанския възход на България, постигнат в периода на „Българското чудо“, както наричат първото десетилетие на XX век, а също и в периодите от 1925 до 1929 г. и от 1935 до 1940 г. Тогава е постигната финансова стабилност и бюджетна дисциплина в страната, за които съществен принос има упражняваният строг контрол от Върховната сметна палата.

Интересен факт е също, че през онези години всички членове на Института на заклетите експерт-счетоводители полагат клетва пред мирови съдия, а инспекторите и докладчиците от Върховната сметна палата се кълнат пред свещеник и пред Бога, че ще изпълняват добросъвестно задълженията си и в интерес на гражданите.

През 1948 г., в епохата на социализма, е приет първият Закон за счетоводството и с него Институтът на заклетите експерт-счетоводители е закрит, а имуществото му е иззето от държавата. Същата съдба има и палатата – закрыта е през 1948 г., а дейността ѝ е поета от Комитета за държавен и партиен контрол. Получава се така,

че двете организации със съществен принос за възстановяването на България след стопанската криза през 1929 г. и превръщането ѝ в икономически развита държава са ликвидирани, за да може да се въведе централизиран модел на финансов контрол в България върху стопанските предприятия и бюджетните организации.

ИДЕС и Сметната палата са възстановени след демократичните промени в страната като част от финансово-контролните устои на съвременните държави. И отново изповядват общи ценности като независимост, професионализъм, безпристрастност, честност, добросъвестност.

Сродната им съдба и споделената роля за осигуряването на публичност, прозрачност и качество на финансовата отчетност предполагат и тясно сътрудничество помежду им. В началните години от тяхното създаване обаче то не се реализира. Причината за дистанцирането се дължи както на погрешното разбиране, че съществуват непреодолими методологични различия между независимия финансов одит в реалния сектор и одита в публичния сектор, така и на организационното и кадрово укрепване в този начален, детски етап на двете организации. За това допринеса и несъобразената с европейското законодателство нормативна уредба на одита в България.

Повратен момент в отношенията между Сметната палата и ИДЕС е приемането в края на 2001 г. на новите закони – Закон за Сметната палата и Закон за независимия финансов одит. Тези два закона имат изключителна заслуга за модернизиранието и европеизирането на двете организации. Очертан е обликът на Сметната палата като върховна одитна институция и са въведени новите понятия – „одит“, „одитор“, „одитни стандарти“ и т.н. На фона на проблемите, свързани с макроикономическата

стабилност, снижаването на разходите и ефективността на предприятията, са уредени статутът, правата, задълженията и професията на регистрираните одитори. На практика одитът става неотменна част от бизнеса, защото с него се ръководи и подпомага неговата дейност.

Новата правна рамка отваря възможностите за въвеждането на европейските практики и международните одитни стандарти и е добра основа за активизиране на сътрудничеството.² А то е от жизненоважно значение както за развитието на методологията и за усъвършенстването на одитния инструментариум на двете организации, така и за осъществяването на съвместни проекти за повишаване на професионалните умения и знания на одиторите.

Сътрудничеството между двете организации условно може да се обособи в два основни периода:

- **първият период** – от 2001 до 2011 г., се характеризира с обмен на информация, обмен на становища по ефективността на действащи нормативни актове, провеждане на работни срещи и други съвместни мероприятия за повишаване на квалификацията в областта на външния одит и предоставяне на експертна помощ.
- **вторият период** – от 2011 г. до сега, се характеризира с взаимно осигуряване на активна подкрепа при популяризирането на целите, дейностите и професионалните интереси на двете организации.

През първия период, повече от десетилетие след

² Първите обучителни семинари по МОС и НСС и подзаконовни нормативни актове в областта на бюджетното счетоводство са проведени през април 2005 г. с лектори Емил Евлогиев и Николай Николов.

възстановяването на двете организации, е подписано и първото споразумение за сътрудничество и обмен на опит в областта на външния финансов одит между Сметната палата и ИДЕС – на 1 март 2006 г.³ „Взаимодействието между тях е възможно и необходимо и то не трябва да бъде инцидентно, а основаващо се на непрекъснати професионални контакти, защото одиторите на двете организации говорят един и същ професионален език“, посочва председателят на Сметната палата от 2005 до 2014 г. проф. Валери Димитров.

Нов елемент в отношенията е участието на членове на ИДЕС в Комисията за оценка качеството на одитите в Сметната палата.⁴ Целта на създадената комисия е да анализира одитните практики в институцията, за да бъдат подобрени, както и да подпомага ръководството ѝ при вземането на адекватни управленски решения.

В края на ноември 2006 г. към председателя на Сметната палата като своеобразен мозъчен тръст за генериране на рационални управленски решения в публичния сектор е изграден Консултативен обществен съвет. Впоследствие, в новия Закон за Сметната палата от 2011 г., този орган, наречен Консултативен съвет, вече е законово регламентиран, състои се от избрани от Народното събрание петима членове, в които влизат двама дипломирани експерт-счетоводители. Той е предвестник на модела „отворено управление“ в публичния сектор, действащ при сегашния ръководен екип на Сметната палата.

Именно този модел „отворено управление“ е еманация на сътрудничеството през втория период и е регламентиран с действащия от 2015 г. Закон за Сметната палата. Представители на професионалните организации – ИДЕС и Институтът на вътрешните одитори в България (ИВОБ), са

избрани от 43-тото Народно събрание за членове на Сметната палата и влизат в нейния ръководен екип. Представителят на ИДЕС е един от безспорните авторитети в професионалната гилдия – Емил Евлогиев, допринасящ за подобряване на качеството и повишаване на доверието във финансовите одити на бюджетните организации, извършвани от Сметната палата, като нейната методология вече не се различава съществено от тази за реалния сектор.⁵

През 2011 г. на Деня на народните будители – 1 ноември, е подписано ново, вече тристранно споразумение между Сметната палата, ИДЕС и ИВОБ, което дава нов тласък на сътрудничеството и то вече между всички одитори в България.⁶ До този момент те са си сътрудничили неформално и по-скоро спорадично. Споразумението обединява около 2000 одитори, които проверяват годишно над 25 хиляди публични и частни предприятия и бюджетни организации. Практическата цел на споразумението е да допринесе за подобряване на контролната среда у нас в сферата на публичните и корпоративните финанси. Сметната палата, ИВОБ и ИДЕС си помагат чрез съвместни мероприятия за обмяна на опит – работни срещи, семинари, дискусии, кръгли маси, конференции и др., съвместно извършват анализи и оценки на действащи нормативни актове и практики, провеждат обучения по управление на риска, вътрешен одит и други съвместни дейности при подготовка на проекти по специфични въпроси от взаимен интерес, напр. одит на средствата от ЕС.

Плод на тези усилия са дискусиите, последвани

⁵ Емил Евлогиев е бил заместник-председател на УС на ИДЕС, отговарящ за сътрудничеството със Сметната палата, а също и заместник-председател, а впоследствие и председател на Контролния съвет на ИДЕС.

⁶ Споразумението от 2011 г. е подписано от проф. Валери Димитров, Бойко Костов, председател на УС на ИДЕС от 2011 до 2017 г., и Людмил Спасов, председател на УС на ИВОБ от 2010 до 2011 г.

от обща позиция по различни теми. Такава обща позиция е изразена например след обсъждане от Сметната палата и ИДЕС на мерки за изпълнение на препоръка към регистрираните ни одитори от Групата на държавите, борещи се срещу корупцията – ГРЕКО, на 30 януари 2012 г.

През този втори период на сътрудничество е публикувана и „Методика за оценка на риска при одитите на финансови отчети в дейността на Сметната палата“⁷. В разработката са включени приложения на работни документи при оценка на риска и Наръчник за одитната дейност на Сметната палата. Подготвено е, отпечатано и публикувано през 2012 г. и първото съвместно издание – „Одитът в България“. В него е представено професионалното развитие на трите организации на български и английски език, както и богат снимков материал.

Съвместно са организирани дискусии и са представени международни практики по време на следните форуми:

- Научна конференция на тема „Международните счетоводни стандарти за публичния сектор – перспективи за въвеждането им в България“, проведена през юни 2011 г. с участието на проф. д-р Франс ван Шайк от Холандия, член на борда по МССПС към Международната федерация на счетоводителите (IFAC).
- Кръгла маса на тема „Проблеми на счетоводството и одита на политическите партии“ с участието на главни счетоводители и одиторите на най-големите политически партии в страната. Кръглата маса излезе с обща позиция до Министерството на

⁷ Публикувана в извънреден брой на списанието на ИДЕС през 2012 г.

финансите с предложения за законодателни промени.

- Кръгла маса с участието на ИДЕС, ИВОБ, Министерството на финансите, ИА ОСЕС и ръководители на Оперативни програми на тема „Проблемите на одита на проекти, финансирани от ОП на ЕС“. На нея са дебатираны проблемите в отчетността и одита на средствата от ЕС в България, констатирани през първия петгодишен период на членство на България в ЕС.
- Практическа конференция на тема „Одита на средства от ЕС“ с лектори от Сметната палата, ИДЕС и ИА ОСЕС. Конференцията излезе със заключителен документ – меморандум, в който са обобщени всички проблемни въпроси от участниците и той е изпратен до Министерството на финансите и управляващия орган – Дирекция „Национален фонд“.
- Кръгла маса на тема „Приложима счетоводна база в публичния сектор в Република България“ с участието на представители на ИДЕС, ИВОБ, направление „Отчетност в публичния сектор“ при МФ, НСИ, висшите училища и одиторски компании.
- Кръгла маса на тема „Управление на публичните финанси“ с участието на ръководствата на СП, ИДЕС, ИВОБ, представители на катедрите по счетоводство на висши училища и на одиторски дружества, проведена в посолството на Великобритания.
- Кръгла маса на тема „Предизвикателствата на одита в публичния сектор“ с участието на представители на ИВОБ, КППРО и др.,

организирана заедно с УНСС.

- Дискусия по време на юбилейната научна сесия на Стопанската академия в Свищов – „Професионалната компетентност – гарант за обществено доверие към контрола“. Дискусията обединява участниците в съвременното разбиране за контролната институция, която не само проверява, надзирава, контролира и санкционира, но и се стреми да предлага адекватни и ефективни управленски решения.

Като Върховна одитна институция Сметната палата се стреми да налага високи професионални критерии в работата си и да насърчава повишаването на квалификацията на служителите си. За качествено им обучение разчита и на своя близък партньор ИДЕС.

През 2011 и 2012 г. Сметната палата проведе първите изпити за одитори, базирани на Международните стандарти на върховните одитни институции и националното законодателство. В обученията по тях се включиха и регистрирани одитори.⁸ С тези изпити всички одитори в СП доказаха професионална компетентност, не по-малка от тази, удостоверявана със сертификата за вътрешен одитор, издаван след изпит в Министерството на финансите.

Експертите на ИДЕС са провели обучения в областта на финансовите одити през 2014 г. по прилагането на МСВОИ 100-400 и МСВОИ 1000-1810. Дейността е в рамките на проекта „Подобряване на професионалната компетентност на служителите в Сметната палата на Република България за осъществяване на ефективна и ефикасна одитна

8 Това са Антон Свраков, Симеон Милев и Валя Йорданова.

дейност“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. В обученията по проекта са преминавали всички одитори, извършващи финансови одити през 2014 г., както и служители от администрацията – общо 140 служители на Сметната палата.

За Сметната палата професионалното сътрудничество е напълно осъзната цел. „Сметната палата трябва да си сътрудничи с международни и национални професионални организации, за да отговори на глобалните предизвикателства, свързани с одита в публичния сектор, счетоводството и отчетността“ – това е записано в един от международните одитни стандарти на Международната организация на върховните одитни институции – ИНТОСАЙ⁹. Законът за Сметната палата също я насърчава при осъществяването на своята дейност да си сътрудничи с професионални и неправителствени организации за обмен на добри практики и професионално развитие¹⁰.

За в бъдеще сътрудничеството между Сметната палата и ИДЕС би могло да се разгърне в следните насоки:

- преминаване от формален отговор на закономото изискване към иновативно прилагане на ефективен и работещ модел на „отворено управление“. Представителите на професионалните организации да са ангажирани с контрола на качеството на одитната дейност, организиране на изпит за одитори, съгласно Закона за

9 ИНТОСАЙ – П12 „Ползи от работата на Върховните одитни институции – насочена към подобряване на живота на гражданите“.

10 Чл. 8, ал. 1 от ЗСП.

Сметната палата, разработване на модел за професионална компетентност и т.н.;

- популяризиране и защитаване на общи каузи за подобряване на финансовата отчетност и одита, като се засили професионалната идентичност на одиторите и се отговори на потребностите на обществото, което налага активен диалог с различни обществени групи;
- поддържане и повишаване на професионалните знания и умения на одиторите, включително чрез увеличено използване на технологиите в работата на одиторите и анализ на огромни бази данни, което ще подпомогне постигането на целите за ефективност, оптимизация и прозрачност. Изграждане на способност за разкриване на финансови измами и злоупотреби, прилагане на етични стандарти, критично мислене и иновативни подходи.

Със задоволство мога да обобщя, че сътрудничеството между Сметната палата и ИДЕС не само е стъпило на солидна основа заради сходната съдба, задачи, принципи, взаимно допълващи се практики и взаимната подкрепа, която осъществяваме в развитието си като професионалисти чрез обмяна на опит. Нещо повече – взаимодействието ни има фундаментално значение, защото доброто управление в публичния и в корпоративния сектор заедно градят просперитета на държавата. А това води до най-важното – подобряване благосъстоянието на гражданите.

Цветан Цветков е роден е на 27 март 1963 г. в гр. София. Завършил е Университета по национално и световно стопанство, магистър по „Счетоводна отчетност“.

Професионалната си кариера започва като финансов ревизор в Столично управление „Държавен финансов контрол“. През 2000 г. е назначен за началник на Главно управление „Държавен финансов контрол“. Ръководи преговорите по хармонизиране на националното законодателство с европейските регулации в областта на финансовия контрол, вследствие на което се въвежда вътрешният одит в публичния сектор.

Един от основателите на Института на вътрешните одитори в България през 2003 г. Председател е на неговия Управителен съвет в периода 2003–2010 г. Притежава сертификат „Вътрешен одитор в публичния сектор“ на Министерството на финансите, международен сертификат за вътрешен одитор CIA (Certified Internal Auditor), международен сертификат за одитор в публичния сектор CGAP и международен сертификат CRMA (Certification in Risk Management Assurance), издавани от Международния институт на вътрешните одитори.

От януари 2011 до април 2014 г. е заместник-председател на Сметната палата на Република България, а преди това от 2006 до 2011 г. е ръководител на Звеното за вътрешен одит в институцията.

Избран е за председател на Сметната палата на 26 март 2015 г. от 43-тото Народно събрание.

ГАЛЯ ДИМИТРОВА

Уважаеми господин Председател,

Особено ми е приятно да поздравя Вас и екипа на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България по повод забележителните годишнини, които отбелязвате през 2021 година – 90 години независим финансов одит, 30 години от учредяването на Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители в България и 25-годишнината от създаването на ИДЕС като независима национална професионална организация с международно признание.

За тези години ИДЕС се превърна в една от водещите институции в България за предоставяне на одиторски, данъчни, консултантски и финансови услуги. Натрупаният богат опит и професионализъм несъмнено допринасят за утвърждаване авторитета на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България. Одиторските изпити за придобиване на правоспособност и доказване на професионалната подготовка са едно сериозно предизвикателство и гаранция, че работещите в ИДЕС притежават една от най-престижните професионални бизнес квалификации.

В непрекъснатото търсене на възможности за подобряване на услугите си Националната агенция за приходите поддържа активен диалог с бизнеса, включително обсъждане на предложения за законодателни промени и съществуващи казуси в данъчната и осигурителната практика. ИДЕС е постоянен член на Консултативния съвет за единно прилагане на данъчното и осигурително законодателство към НАП от самото му създаване през 2007 година. Много са конструктивните предложения, мнения и бележки, които

представителите на Института са правили по време на обсъждането на съществуващи затруднения и в търсенето на възможности за подобряване на услугите, които НАП предоставя на гражданите и фирмите.

От самото начало ИДЕС е активен участник в дискусиите по различни актуални теми, като подобряване обслужването на клиентите на НАП чрез опростяване на данъчните и осигурителните декларации и улесняване на плащането на данъци по интернет, разширяване на кръга на електронните услуги с персонален идентификационен код, възможности за подобряване качеството на ревизионното производство, предложения за законодателни промени, свързани с борбата със сивата икономика и ограничаване на възможностите за отклонение от облагане, взаимодействие между НАП и бизнеса в България в условията на финансова криза и др.

Важен е приносът на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България в обсъждането на Стратегия за управление на риска в НАП, Стратегически план на НАП 2016 – 2020 г. и Хартата на клиента на НАП, както и на нови подходи за насърчаване на доброволното изпълнение, мерки за повишаване на събираемостта на приходите, намаляване на административната тежест и намаляване на разходите за спазване на законодателството, усъвършенстването на контролно-ревизионната дейност на НАП и обслужването на клиенти.

Чрез своите представители в различни държавни и обществени форуми и в диалог с членовете на Института ИДЕС допринася и за реализирането на комуникационни кампании на НАП, така че новите изисквания да станат известни на всички заинтересовани, за да се гарантира

спазването на данъчното и осигурителното законодателство в България.

Желая на Вас и екипа Ви преди всичко здраве и увереност във възможностите, които стоят пред Вас, да издигате на ново ниво приоритетите си, с креативност и воля за постигане на целите си! Никога да не губите пулса на времето, а професионализмът да продължи да бъде водач в делата Ви!

Надявам се нашето сътрудничество и партньорство да продължава да бъде все така успешно и ползотворно за обществото ни.

Галя Димитрова е изпълнителен директор на *Националната агенция за приходите*.

ОГНЯН СИМЕОНОВ

В професията на одитора е съсредоточена важна отговорност – да защитава обществения интерес в сфера, на която се крепят благосъстоянието и икономическият прогрес на всяко общество. Като ограничи информационния риск за заинтересованите потребители на финансова информация така, че да бъде даден простор за проявлението на обективните икономически закономерности и да се постави преграда пред използването на неправомерни преимущества. В този смисъл това е дълбоко хуманна професия, един от стожерите на естествената еволюция на организациите, и в крайна сметка, на човешкия род. Пак в този смисъл е очевидно не само изискването за върхова квалификация на одиторите, а даже много преди това – за тяхната почтеност и отговорност пред обществото.

Върховата професионална квалификация, почтеността и отговорността обаче не са даденост. Напротив, по пътя към тях дебнат много изкушения. И никакъв надзорен орган, въпреки търсените от обществото гаранции, не може да бъде сам по себе си достатъчно надеждна и достъпна от разходна гледна точка преграда пред тях. Рационалното решение е в основата на одиторската професия да бъде вграден действителен обществен контрол, осъществяван от професионалната организация. В името на защитата на ролята и значението на професията в обществото. В този смисъл е естествено и неизбежно необходимо надзорният орган и професионалната организация да са неразривно свързани. Да допълват своите възможности, да компенсират своите недостатъци, да превръщат противоречията помежду си в двигател за развитие на професията.

И тук трябва да отбележим специално ролята на ИДЕС за възстановяването и развитието на професията през годините, за утвърждаването и спазването на високи етични и професионални стандарти от преобладаващата част на одиторското съсловие, за популяризирането на полезността и важността на труда на одиторите. Струва си да припомним, че ИДЕС, благодарение на своя ускорено натрупан експертен и организационен потенциал и поставени амбициозни цели, беше приет в Европейската федерация на счетоводителите още преди България да стане член на Европейския съюз – факт без аналог в историята на тази организация.

Днес ИДЕС е модерен европейски институт, организация, която с доказана опитност и самочувствие осъществява делегираните от държавата функции по саморегулацията на професията, активно участва в създаване на законодателството, има уникална роля в развитието на методологията и методиката на професионалната дейност на регистрираните одитори. Но светът започва да се променя все по-бързо, все по-неочаквано и по-радикално и ИДЕС, както и всички ние сме изправени пред нови предизвикателства. Ескалиращо усложняване на стопанските и финансовите системи, нарастващи регулации на европейско и национално равнище, поява на неприсъщи и нереалистични очаквания към одиторите. И заедно с това – предстоящото „голямо наместване“ на професионалната дейност в непознатите координатни системи на новите технологии – както в концептуален план, така и от гледна точка на стандартите и тяхната практическа реализация.

Бих искал от името на КПНРО да благодаря на всички ръководители на професионалната организация през годините за конструктивното сътрудничество и за зачитането на Комисията като

фактор с нарастваща значимост в регулацията на професията и утвърждаване на нейната роля в обществото.

Ако погледнем назад, три десетилетия са и младост, но и зрялост, и отговорност. Да не забравяме това, че тези три десетилетия „стъпват“ върху раменете на една почти вековна традиция, надграждат усилията на хиляди всеотдайни професионалисти през годините. Уверен съм, че Вие имате волята и амбицията да продължите техните достойни усилия!

Желая Ви успех!

Огнян Георгиев Симеонов е председател на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори. Има висше икономическо образование с образователно-квалификационна степен „магистър“. Доктор по икономика. Професор по специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“. Дългогодишен преподавател на учебни дисциплини в областта на контрола и одита. Бил е член на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, председател на одитния комитет при ДФ „Земеделие“, член на одитните комитети на „Български енергиен холдинг“ ЕАД и Министерството на финансите, член на Комисията за оценка на качеството на одитите на Сметната палата и др.

ДИМИТЪР РАДЕВ

Уважаеми колеги,

За мен е чест от името на Българската народна банка и лично от мое име да Ви поздравя по повод навършващите се през настоящата година едновременно няколко кръгли годишни – 90 години от възникването на независимия финансов одит в България с публикувания през април 1931 г. Закон за Института на заклетите експерт-счетоводители, 30 години от възстановяването на одиторската професия с приемането на Закона за счетоводството през януари 1991 г. и 25 години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители с приемането на съответните промени в Закона за счетоводството през февруари 1996 г.

Развитието на счетоводството и независимия финансов одит беше една от най-важните предпоставки за установяването и развитието на пазарните отношения в най-новата стопанска и финансова история на България. Макар и често встрани от публичните дискусии и погледа на широката публика, чрез ежедневния труд на упражняващите във Вашата професия беше въведена една уникална комбинация от професионални стандарти и етични принципи при управлението на частни и публични дейности и средства.

Позволете да споделя и особено високата си лична оценка и професионално удовлетворение от работата си с представители на Вашата гилдия през годините. В периода на професионалната ми кариера в Министерството на финансите, а през последните години и в качеството ми на управител на Българската народна банка, съм имал възможност да участвам съвместно с Ваши колеги в редица проекти с отношение към финансовата система на България.

Професионалните ни пътища са се преплитали при различни инициативи, свързани с банковото дело.

Министерството на финансите изигра решителна роля за възстановяването на независимия финансов одит в България в началото на 1990-те години. Един от ключовите в този аспект проекти беше решението през 1992 г. със специална заповед да стане задължително отчетите на банките и финансовите институции за 1991 г. да бъдат заверени от две лица, едно от които да бъде дипломиран експерт-счетоводител. През първите години на утвърждаване на одиторската професия Министерството на финансите активно подпомагаше Ваши международни инициативи за партньорство и развитие в областта на счетоводството и независимия финансов одит.

Българската народна банка се стремеше да задълбочи сътрудничеството си с Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, пример за което е подписаният през декември 2015 г. Меморандум за сътрудничество между Българската народна банка и Комисията. През май 2017 г. Управителният съвет на Банката, съгласувано с Комисията, прие критерии и процедура за съгласуване на избора на одитори на банки, за извършване на съвместен финансов одит в съответствие със Закона за независимия финансов одит.

Професията Ви претърпява видимо и бързо развитие. Това става в отговор на променящата се регулаторна среда, значителната еволюция в технологиите, нуждата от обработка на огромни бази данни, търсенето на иновативни решения при комплексни казуси и нарастващите очаквания на клиентите. Одиторите непрекъснато усвояват нови знания и умения и отминават дните, когато се фокусираха основно върху финансовите отчети и

тяхното съответствие със счетоводните стандарти на база на историческата финансова информация.

Посрещайки новите предизвикателства, одиторите ще прилагат все по-активно високотехнологични решения за ефективен одит. Одиторите ще трябва да насочат усилия към извършването на критични оценки на базата на съществена и подходяща финансова информация, да продължават да развиват своите комуникационни умения и да изграждат нови връзки с клиентите върху принципите на независимост, обективност и професионализъм. А успоредно с тези процеси ще се засилва и професионалната идентичност на одиторите, демонстриращи висок морал и интелектуален капацитет.

Използвам повода на предстоящите годишнини, свързани с независимия финансов одит в България, за да Ви поздравя за постигнатото през последните десетилетия и да пожелаая все така успешно развитие и висок авторитет на Вашата професия. На всички Ваши членове пожелавам здраве и справяне със специфичните Ви роли и задачи в един все по-сложен и натоварен с отговорности свят на стопански и финансови отношения!

Димитър Радев е финансист. Управител е на Българската народна банка от 14 юли 2015 година, избран от 43-тото Народно събрание за 6-годишен мандат. От 1992 до 2001 година заема длъжността заместник-министър на финансите в шест поредни правителства.

МАТЕЙ МАТЕВ

Най-напред бих искал да поднеса най-искрени поздравления по повод на 90-ата годишнина на независимия финансов одит в България, 30 години от възстановяването на независимия финансов одит в Република България и на статута на дипломираните експерт-счетоводители и разбира се, 25-годишния юбилей от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България като професионална организация.

Фондът за гарантиране на влоговете в банките, чийто председател на Управителния съвет имам честта да бъда, е юридическо лице, създадено със Закона за гарантиране на влоговете в банките през януари 1999 г. с цел защита на средствата на вложителите в банките, които са членове на системата за гарантиране на влоговете в Република България. През над 20-годишната си история ФГВБ е изплатил на над 126 хил. вложители гарантираните размери на влоговете им в четири банки с отнет лиценз на обща стойност 3.721 млрд. лв.

Със Закона за банковата несъстоятелност в края на 2002 г. на ФГВБ бяха възложени нови функции, свързани с администриране на процеса по банкова несъстоятелност, с цел оптимална защита на кредиторите и максималното им удовлетворяване във възможно най-кратък срок. В периода 2003 – 2007 г. Фондът успешно приключи пет производства по банкова несъстоятелност. Производството по несъстоятелността на „Корпоративна търговска банка АД“ (н) все още не е приключило, но към декември 2020 г. сумите, разпределени за изплащане на кредиторите по одобрените от Фонда частични сметки за разпределение, възлизат на 1.005 млрд. лв.

В съответствие със Закона за възстановяване

и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници от 2015 г. Фондът съдейства за ефективното протичане на процеса по реструктуриране на кредитни институции. В допълнение следва да бъде отбелязано, че между август 2015 и юли 2020 г. ФГВБ управляваше и средствата на Фонда за реструктуриране на банки.

ФГВБ се финансира основно от банките – членки на системата за гарантиране на влоговете, както за изпълнение на основните си функции, така и за оперативните си нужди. Към края на 2020 г. активите в инвестиционния портфейл на ФГВБ възлизат на 1.164 млрд. лв.

Законово вменените функции на ФГВБ определят ролята му на гарант на средствата на вложителите, както и на гарант и защитник на интересите на кредиторите в банковата несъстоятелност. За да изпълнява тази си мисия, е необходимо стриктно спазване на законовата рамка, както и прозрачност на финансовите операции и разходването на събраните средства от ръководството и експертния екип на Фонда.

Предвид на това, че оперира със средства, които се събират от банките, от самото начало на функционирането си ФГВБ е подлагал своите операции на независим финансов одит, като годишният финансов отчет на Фонда се заверява от регистриран одитор. За целта Фондът използва услугите на реномирани одиторски дружества, чиито одитори са членове на ИДЕС. Досегашната дългогодишна практика на тясно професионално взаимодействие с регистрираните одитори е била ползотворна за ФГВБ. Направените от одиторите констатации и препоръки допринесоха за повишаване на финансовата култура и подобряване на отчетността на Фонда. Вярвам, че това и за в бъдеще

ще остане така.

В заключение ще изразя увереността си, че добре организираната обучителна и изпитна дейност, поддържането на актуален регистър на правоспособните одитори и одиторски дружества, контролната, методологическата и изследователската дейност, които ИДЕС регулярно извършва, както и съблюдаването на международните стандарти и регулации и членството в международните браншови организации, са атестация за високата репутация на организацията и залог за бъдещото ѝ успешно развитие.

Желая Ви още по-високи професионални успехи и вдъхновение много пъти по 30 години!

Матей Матев е доктор по право и председател на Управителния съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките.

ЕВГЕНИ РУЙКОВ

Уважаеми господин Председател,

От името на ръководството на Института на професионалните счетоводители в България (ИПСБ) и лично от мое име Ви поздравявам по повод на три знаменателни годишнини: 90 години независим финансов одит в България, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от основаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България (ИДЕС).

Ръководеният от Вас институт, който е единствената професионална организация в България, член на Международната федерация на счетоводителите (IFAC), успя да се утвърди като авторитетен представител на счетоводната професия и счетоводната общност в България. ИДЕС е не само изразител на интересите на счетоводната гилдия, но и компетентен партньор на държавната администрация в областта на счетоводното и данъчното законодателство. Институтът притежава доказан международен авторитет и значимост и работи ефективно с водещи европейски и световни организации.

Тези думи не са изречени формално, тъй като с ИДЕС съм свързан и лично, и професионално. Със счетоводството ме срещна съдбата още през 1992 г., когато се запознах със съпругата си. Оказа се, че тъща ми Мария Дилова е дипломиран експерт-счетоводител и одитор, член именно на ИДЕС. С нейната компетентна помощ навлязох в професията, успоредно с обучението ми в УНСС. Така през 1999 г., още преди да завърша образованието си, вече бях натрупал необходимия стаж и опит, за да бъда назначен като главен счетоводител в малко промишлено предприятие. По-късно последователно работих като съдружник в счетоводната кантора

на тъща си, като главен счетоводител в голямо производствено предприятие, след което и до днес съм управляващ съдружник в счетоводна кантора ВИ ЕВ КЪМПАНИ ООД.

Междувременно професионалният ми път отново ме свързва с ИДЕС – покрай учредяването и дейността на Института на професионалните счетоводители в България (ИПСБ). ИПСБ е неправителствена съсловна организация, която защитава интересите на счетоводната професия и подпомага своите членове за повишаване на квалификацията им и утвърждаване на професионалната им етика. Институтът беше учреден през 2003 г., като голяма част от учредителите бяха и одитори и членове на ИДЕС (19 души, сред които Тошко Поптолев, Владимир Христов, Султана Българенска, Николина Ганчева, Ваня Станева и др.). Аз също бях сред учредителите и бях избран за член на Контролния съвет, а по-късно и на Управителния съвет. Написахме стратегия за развитие и сдружението бързо набра скорост, създадени бяха регионални организации. Няколко години ИПСБ провеждаше активна дейност, после по обективни и субективни причини имаше застой, за да дойде 2016 г., когато проведохме общо събрание, на което взехме решение отново да се активизираме. Бях избран за председател на Управителния съвет и дейността беше възобновена. За кратко време ИПСБ се превърна в най-представителната и активна организация на счетоводителите в България. Нашите членове се увеличават ежедневно, като към днешна дата сме почти 200 души. Провеждаме национални срещи, конференции и семинари, участваме в различни национални съвети, работни групи към НАП, Министерството на финансите, ДАНС и други институции. Днес наш стремеж е, следвайки опита и примера на ИДЕС, да издигнем престижа на ИПСБ дотам, че да станем втората професионална

организация в България, член на Международната федерация на счетоводителите (IFAC), за което, вярвам, ИДЕС ще ни окаже експертна подкрепа.

В голяма част от посочените инициативи сме работили в сътрудничество с ИДЕС и сме отстоявали едни и същи позиции. През последните няколко години сме изразявали множество официални становища и позиции по важни въпроси, засягащи професията ни, бизнеса и обществото, като в редица случаи сме били подкрепени от ИДЕС, както и ние сме подкрепяли позиции и инициативи на ИДЕС. Сътрудничеството между ИДЕС и ИПСБ винаги е било ползотворно и съм убеден, че ще продължим да изпълняваме успешно общата си мисия: повишаване на професионалната компетентност и прилагане на принципите на професионалната етика от все повече представители на счетоводната професия. Убеден съм, че като професионални счетоводители и в бъдеще няма да скъпим своите знания, умения и компетентности в името на обществения интерес.

Уважаеми господин Председател,

Във Ваше лице пожелавам на ИДЕС все така да отстоява своя неоспорим авторитет на водеща организация на счетоводната професия, с репутация на незаобиколим фактор при регулирането на обществените отношения, засягащи стопанската дейност, финансите и отчетността.

Приемете най-искрените ми пожелания за здраве, нови професионални и лични постижения и нека успехите съпътстват всяко Ваше начинание.

Честит празник!

Евгени Руйков е председател на Управителния съвет на Института на професионалните счетоводители в България.

ДЕСИСЛАВА ТОРТОПОВА

Асоциацията на счетоводителите и счетоводните предприятия поздравява Института на дипломираните експерт-счетоводители по случай 90 години независим финансов одит, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на Института.

През изминалите години няколко пъти заедно успяхме да защитим счетоводния бранш пред държавните институции и да помогнем за подобрата бизнес среда. Повишаването на доверието на обществото и бизнеса чрез постигане на по-прозрачна и предвидима рамка е от съществено значение за икономическия прогрес в Република България. Благодарим за плодотворната съвместна работа!

Вярваме, че подобряването и усъвършенстването на нормативната уредба на финансовата отчетност е непрекъснат процес на разумен диалог между държавните институции и професионалните организации и е приоритет, за да се постигнат възможно най-високи резултати.

Колеги, пожелаваме Ви нови професионални успехи!

***Десислава Тортопова** е председател на Управителния съвет на Асоциацията на счетоводителите и счетоводните предприятия.*

ЙОРДАН КАРАБИНОВ

Имам удоволствието от свое име и от името на Управителния съвет на Института на вътрешните одитори в България да Ви поднеса най-искрени поздравления по случай трите знакови годишнини – 90 години независим финансов одит, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители – единствената национална професионална организация за всички дипломирани експерт-счетоводители в България!

През тези времена, изпълнени с редица предизвикателства, продиктувани от законодателната рамка, уреждането, ситуирането и отстояването на независимостта на финансовия одит, ИДЕС категорично и неотклонно работи в синхрон със своята мисия и неоспоримо допринесе за популяризирането на ролята и значимостта на одиторската професия, както и за издигането и утвърждаването на квалификацията „дипломиран експерт-счетоводител” сред най-престижните професионални бизнес квалификации.

От своето създаване Институтът на дипломираните експерт-счетоводители се превърна в синоним на принципност, отдаденост, стандарт за професионализъм и организация, която не спира да подкрепя своите членове, като допринася за повишаването на техните професионални, морални и етични качества и спомага за изграждането на общественото доверие към дейността както на експерт-счетоводителите, така и на одиторите като цяло в ролята им на доставчици на услуги от обществен интерес.

Като модерен европейски професионален

институт, стриктно спазващ изискванията на европейското законодателство, Институтът на дипломираните експерт-счетоводители умело предоставя ресурси, необходими за извършването на високоценени професионални услуги в полза на заинтересованите страни.

Представлявайки Института на вътрешните одитори в България, изказвам нашата благодарност и удовлетворение от всичките съвместни инициативи на двете организации и се надявам и занапред общите ни усилия все така да допринасят за осъществяването на професионален напредък в областта на финансовия контрол, управлението на риска, управлението, счетоводството и одита. Вярвам, че през тези години заедно успяхме да направим голяма крачка по пътя по отношение повишаването на доверието и издигането на квалификацията и професионалните умения на нашите членове.

Не е случайност, че още през 2011 година Сметната палата на Република България, Институтът на дипломираните експерт-счетоводители и Институтът на вътрешните одитори в България подписаха споразумение, с което обединиха своите усилия за общи форми на сътрудничество и прилагане на утвърдени международни принципи и практики в сферите на дейност, обхванати от интересите на трите организации. Клаузите на това споразумение бързо бяха приведени в изпълнение от страните.

Безспорен факт е, че в повечето от най-мащабните мероприятия, организирани от ИВОБ, като гост-лектори винаги са вземали участие представители на управителния орган и членове на ИДЕС, между които г-н Бойко Костов, г-жа Мария Страшилова, г-н Васко Райчев, г-н Мариан Николов, г-н Емил Евлогиев, доц. д-р Антон Свраков и други.

Усилията, които Сметната палата, ИДЕС и ИВООБ положиха заедно по създаването на алманаха „Одитът в България“, ни дават повод да се гордеем с нашето дългогодишно партньорство и да се изправим без колебания пред новите предизвикателства, които ни съпътстват.

През годините се утвърди съвместна инициатива между редакционните съвети на професионалните издания на двата института за обмен на статии и публикации. Многобройни са авторските статии на членове на ИДЕС по теми, свързани с вътрешния одит в сп. „Вътрешен одитор“.

Пожелавам на всички членове на ИДЕС здраве, сили и дръзновение и бъдещи професионални успехи в отговорната Ви дейност.

Йордан Карабинов, МВА, АССА, СІА, е председател на Управителния съвет на Института на вътрешните одитори в България.

инж. ГЕОРГИ ГЕОРГИЕВ

Затваряме една декада от двадесет и първи век. Изминаващата 2020 година постави обществата и икономиките в целия свят в невиджана досега ситуация. Новопоявилият се вирус в края на 2019 година постави пред изпитания всички страни по света, изправяйки ги пред здравна криза, свързана с големи и невиджани по мащаб икономически последици.

Големи сектори в икономиката бяха поставени на ръба в ситуация да търсят начини да оцелеят и продължат да съществуват.

Именно в такива предизвикателни времена мястото на дипломирания експерт-счетоводител е много важно. За годините на своето съществуване Институтът на дипломираните експерт-счетоводители се доказва като институция, подготвяща добри професионалисти, даваща стабилност на икономическия оборот в България, подготвяйки експерти, допринасящи за устойчивостта на икономиката.

През годините на своето съществуване Институтът на дипломираните експерт-счетоводители си е сътрудничил успешно с Камарата на независимите оценители в България. Много от експертите, преминали през Института, са и членове на Камарата на независимите оценители или са вписани в регистъра на независимите оценители в България.

В лицето на ИДЕС КНОБ винаги е намирала подкрепа и съмишленик в посока повишаване качеството на работата и поставянето на високи стандарти в областта на оценката на различни активи.

Членове на ИДЕС са участвали и участват в различни мероприятия, свързани с повишаване квалификацията на независимите оценители в България, с фокус върху оценката на търговски предприятия, вземания и финансови активи и инструменти. Често сертифицираните от ИДЕС експерти си сътрудничат и с независими оценители на други активи.

Сега, когато се честват 90 години независим финансов одит, 30 години от възстановяване на одиторската професия и 25 години от създаването на ИДЕС, от името на Управителния съвет на КНОБ и от мое име бих искал да изкажа благодарност на ИДЕС за сътрудничеството ни досега с надежда, че в бъдеще то не само ще продължи да бъде все така ползотворно, но и ще бъде поставено на ново ниво в посока хармонизация на стандартите за оценка, повишаване на престижа на професиите в обществото и синергиите между сертифицираните експерт-счетоводители и независимите оценители.

инж. Георги Георгиев, MRICS RV, REV, е председател на Управителния съвет на Камарата на независимите оценители в България.

проф. д-р ДИМИТЪР ДИМИТРОВ

*Знаменателен троен юбилей:
145 години традиции,
професионализъм, почтеност*

Три знаменателни годишнини – 90 години независим финансов одит в България, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС).

Три респектираци юбилея, зад които стоят общо 145 години славни традиции, изключителна компетентност, висока отговорност и доказана почтеност на поколения професионалисти.

Днес квалификацията „дипломиран експерт-счетоводител“ е призната в България като една от най-престижните професионални и бизнес квалификации. ИДЕС има водеща роля в постигането на този интегритет на счетоводната професия и усъвършенстването на финансовата отчетност. Това е професионалната организация с най-голям експертен и организационен потенциал, ресурс и опит. Безспорно е лидерството на Института в непрекъснатото отстояване на професионалната репутация и независимост. Затова ИДЕС, който през годините се утвърди като висококомпетентна и разпознаваема организация, е незаобиколим фактор при решаването на ключови въпроси за развитието на българската икономика.

Горд съм като ректор на Университета за национално и световно стопанство, че основател и първи председател на създадения през 1931 г. Институт на заклетите експерт-счетоводители, чийто правопреемник е ИДЕС, е вторият ректор на УНСС, патриархът на българското счетоводство проф. Димитър Добрев, а сред първите членове на Института

са 39 възпитаници на Университета.

Днес ние, техните следовници, пазим и развиваме традициите и ценностите, заветвани ни от нашите предшественици, работим в дух на взаимно сътрудничество и коректно партньорство.

През изминалите десетилетия отношенията между УНСС, най-стария и най-авторитетния икономически университет в България, който отбеляза своето първо столетие, и ИДЕС, единствената национална професионална организация на дипломираните експерт-счетоводители в нашата страна, са забележителен пример за връзката между висшето образование и практиката.

ИДЕС е най-устойчивият във времето потребител на випускници на УНСС. Нещо повече – сред неговите членове най-висок е относителният дял на завършилите нашия университет.

Институтът е не само потребител на студенти, завършили УНСС, той е и наш дългогодишен и авторитетен партньор, с който работим в дух на уважение, разбирателство и колегиалност.

Взаимоизгодното ни сътрудничество, което през 2011 г. беше институционализирано с подписването на рамков договор, обхваща провеждане на студентски стажове, информиране за работни позиции, обмен на информация и публикации, съдействие и представителство на ИДЕС в бизнес лекции, презентации, семинари, конференции, кръгли маси, експертизи, проучвания, провеждане на обучения и събития от взаимен интерес.

В резултат на това партньорство беше проведена поредица от кръгли маси, сред които: „Промени в одиторските и счетоводните директиви“, „Проекции в развитието на нормативната уредба на счетоводството в България“ (с участието на УНСС,

ИДЕС и посолството на Великобритания), „Бизнесът и образованието – партньорство за бъдещето“, „Актуални проблеми на управленското счетоводство“, „Предизвикателства пред одиторската професия“, както и няколко цикъла публични и бизнес лекции, сред които „Популяризиране на ИДЕС“, „Ефективни методи за борба с корпоративните измами“, „Представяне на дейността на ИДЕС“ и др.

С решаващата подкрепа на Института беше сложено началото на съвместна магистърска програма на УНСС, ИДЕС и Института на дипломираните експерт-счетоводители на Англия и Уелс.

Всяка година за наши студенти се провеждат Дни на отворените врати в ИДЕС. Вече е традиция представители на Института да участват в комисиите на държавните изпити. Непрекъснато се обновява и разширява дейността на Алумни клуба и др.

Каква по-добра синегрия между обучение и практика!

Чест е за УНСС да си сътрудничи с такъв престижен и отговорен партньор като ИДЕС.

С дълбокото убеждение, че нашите взаимоотношения ще продължат да се развиват и обогатяват, най-сърдечно Ви благодаря за съвместната ни дейност, за Вашата съпричастност и съдействие за кариерното развитие на нашите студенти.

От името на академичното ръководство и лично от свое име Ви пожелавам много здраве и много успехи!

Честит троен юбилей!

На добър час!

Проф. д-р Димитър Димитров е ректор на УНСС и главен секретар на Съвета на ректорите на висши училища в Република България.

МАРИЯНА БОЖИНОВА

Забележителни годишнини:

90 години независим финансов одит в България,
30 години от възстановяването на одиторската
професия и 25 години от създаването на Института на
дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС).

*„Предизвикателствата правят живота интересен,
а преодоляването им го прави осмислен.“*

Джошуа Марин

Тези юбилеи сами по себе си са показателни за дългия път, изпълнен с преодоляване на редица предизвикателства, с професионално отношение, достойнство и разпознаваемост в счетоводната и одиторската дейност.

В областта на одита професионалната компетентност е неразривно свързана с доверието. С Вашата компетентност и усърдие, с нравствените добродетели и с нестихващия си професионализъм Вие повишавате доверието на обществото в одиторските услуги. През изминалите години Вие доказахте по безспорен начин своя експертен и организационен потенциал. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители се утвърди като професионална организация, съчетаваща традициите, опита и компетентността.

В условията на динамична и непредсказуема среда Вие – регистрираните одитори, години наред успявате да утвърждавате авторитета на професията и с нестихващ професионализъм трасирате пътя към по-достоверна информация.

Динамичните промени в счетоводното, данъчното и одиторското законодателството и нарастващите изисквания към обучението и одиторската практика налагат все повече търсене

на партньорство между академичните среди и утвърдени специалисти в областта на счетоводството и одита.

В навечерието на 85-годишнината на Стопанската академия „Д. А. Ценов“, като ректор на Висшето училище, с респект мога да отбележа, че нашите възпитаници разпознават одиторската професия като една от най-престижните. Наша отговорност е да вдъхновяваме младите хора да се развиват и да градят професионалната си реализация успешно, за да развиват с достойнство това, което създателите на ИДЕС са оставили след себе си.

Изразявам своето удовлетворение, че през изминалите години Институтът е важен и незаменим наш партньор както като потребител на кадри, така и при развитието на професионалната и научната дейност на академичния състав. Партньорството ни е подкрепено със Споразумение за сътрудничество за практическа и научно-изследователска дейност на преподаватели, докторанти и студенти, което обхваща провеждане на студентски стажове, обмен на информация, съвместни публикации, провеждане на публични лекции, презентации, семинари, конференции, кръгли маси, обучения и мероприятия.

В резултат на това сътрудничество бяха проведени редица кръгли маси, сред които: „Предизвикателствата пред развитието на теорията и практиката на контрола в Р България“, „Професионалната компетентност – гарант за обществено доверие към контрола“, както и публични и бизнес лекции, сред които „Популяризиране на ИДЕС“, „За предизвикателствата пред одиторската професия“, „Представяне на дейността на ИДЕС“, „Динамичният одит“ и др.

Убедени сме, че сте вдъхновяващ пример за нашите студенти с нестихващия ентузиазъм

и неотстъпната си решителност да подобрявате качеството на финансовата и нефинансовата информация.

Уверяваме Ви, че в професионалните си бъдещи амбиции може да разчитате на нашите преподаватели и студенти, които биха допринесли за утвърждаване на одиторската професия и повишаване на нейния авторитет на национално и международно равнище.

Изказвам своята благодарност за ползотворното ни сътрудничество и за професионалната подкрепа, която ни оказвате в постигането на благородната кауза – предоставяне на качествено и адекватно образование в областта на независимия финансов одит.

От името на академичното ръководство и лично от свое име Ви пожелавам здраве, професионални успехи, удовлетворение от извървения път и непоколебима целеустременост в бъдещите Ви начинания!

Честити годишнини!

Проф. д-р Марияна Божинова е ректор на Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов.

ЕВГЕНИ СТАНИМИРОВ

Уважаеми партньори и скъпи приятели от ИДЕС,

За мен е удоволствие от името на академичното ръководство на Икономически университет – Варна да Ви поздравя с трите впечатляващи годишнини, които Вашата авторитетна институция чества през 2021 г. – 90 години независим финансов одит в България, 30 години от възстановяването на отиторската професия и 25 години от създаването на ИДЕС.

Ние високо ценим активната Ви работа в интерес на професионалистите от сектора, както и експертния Ви принос за актуализирането на нормативната база в страната. Поздравяваме Ви за резултатните усилия да предоставяте висококвалифицирани професионални услуги в полза на инвеститорите, обществото и клиентите. Искрено изразяваме уважението си към всички Вас, които с компетентностите, уменията и труда си защитавате авторитета на институцията и бранша.

Искам да Ви уверя, че за Икономически университет – Варна е много ценно ползотворното сътрудничество с Вашия институт, който е сред значимите стратегически партньори на нашето висше училище. Ние не веднъж сме заявявали последователността си като предприемачески ориентирана образователна институция, която осигурява връзка на обучението с бизнеса, а договорът ни за сътрудничество с ИДЕС е неоспоримо продължение на тази наша визия за развитие. Държим да подчертаем, че сме изключително благодарни за реализираните съвместни инициативи в интерес на младите хора и академичната общност. В резултат на общата ни работа и Вашата съществена подкрепа нашите студенти вече имат първото по рода си в страната уютно пространство за учене и отдых във

вековната академична сграда на столетната ни Алма матер.

Оценяваме по достойнство безспорния Ви принос за провеждането на научно-практическата конференция на тема „Развитие на счетоводното законодателство в България“, чийто домакин и съорганизатор беше Икономически университет – Варна. Този форум бе сред най-значимите събития за отбелязването на вековния юбилей на нашето висше училище през 2020 г. Високото му ниво беше предпоставено от участието на професионалистите от ИДЕС с доказана експертиза и ценен практически опит.

За нас е чест, че запазеният знак на ИДЕС заема заслужено достойно място върху почетната стена на стратегическите партньори в достолепната академична сграда на Икономически университет – Варна. Оценяваме високо досегашната Ви подкрепа и благодарим за Вашето позитивно отношение към мисията ни да бъдем водеща образователна и научна институция с утвърдена идентичност, способна да се адаптира, да се развива, да стимулира и да генерира иновации в различни сфери на академичния живот. Надяваме се, че сътрудничеството ни за насърчаване на научните търсения и новаторските решения ще продължи все така ползотворно и че във Ваше лице ще имаме съмишленик и партньор за общите каузи в името на младите хора – нашата инвестиция в бъдещето. Убедени сме, че заедно с партньори като Вас можем повече.

Желаем Ви здравето, благополучието и добруването да съпътстват Вашите професионални и лични успехи през следващите години!

проф. д-р Евгени Станимиров е ректор на Икономически университет – Варна.

ГРИГОРИЙ ВАЗОВ

Информацията се определя като най-ценния ресурс в съвременния свят. Но тя е полезна, когато е достоверна. Одиторите имат най-голям принос в това отношение. Одиторската професия дава сигурност за мениджмънта, гаранция пред институциите и обществото. Има значителна роля за ранно установяване на проблемите с финансовото състояние. Не е случайно, че задължителният одит на финансовите отчети възниква като инструмент за ограничаване на икономическите кризи. Именно поради тази причина е основан Институтът на заклетите експерт-счетоводители в България преди 90 години.

Одитът на финансовите отчети увеличава доверието в информацията и подобрява инвестиционния климат. Компетентността и моралът на одиторите допринася за стабилен икономически растеж.

Изключителен принос за развитието на счетоводната наука и практика в България, вкл. на одита има Институтът на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС). През изминалите 25 години Институтът, като единствената международно призната професионална организация на независими финансови одитори и счетоводители в нашата страна, се утвърди като авторитетна институция, която работи за подобряването на средата за финансова отчетност в полза на обществения интерес.

Значителен е приносът на Института за подобряване на счетоводното, одиторското и данъчното законодателство. Професионалната литература, която той издава, се използва от счетоводители, одитори и други икономисти.

ИДЕС съдейства и за развитието на нашите

студенти със своите професионални издания, научни трудове, кръгли маси, конференции и срещи. Чрез нашите редовни и хонорувани преподаватели – членове на ИДЕС, обучението в нашето висше училище в по-голяма степен се приближава до практиката.

Ръководството на ВУЗФ оценява като изключително положително сътрудничеството с ИДЕС във връзка с националния конкурс по одит за студенти „Млад одитор“, който се организира от висшето училище от 2012 г. с цел популяризиране на одиторска професия.

Вярваме, че ще продължим сътрудничеството между двете институции в името на общата ни цел – издигането на обществената значимост на счетоводната професия, както и за посрещане на новите предизвикателства пред науката и практиката.

Продължавайте да работите за усъвършенстването на финансовата отчетност в страната, прилагането на професионалните стандарти и етични принципи и подобряването на счетоводното и данъчното законодателство в интерес на бизнеса и българската икономика.

Доц. д-р Григорий Вазов е ректор на *Висшето училище по застраховане и финанси*.

проф. д.и.н. ИВАН РУСЕВ

Трудно е да се пише по тържествени поводи, понякога дори е много трудно. За да се получи нещо стойностно, трябва да спазиш поне две условия – първо, да съставиш кратък, но съдържателен текст, и второ, да избягаш от клишетата. Струва ми се обаче, че в конкретния случай с 90-годишния юбилей на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България, юбилей на наследника на Института на заклетите експерт-счетоводители, аз съм улеснен. Улеснен съм, защото за мен като историк това не е просто едно историческо събитие от рода на тези, които в моята вече некратка изследователска практика съм свикнал да изследвам, анализирам, описвам и представям на широката читателска аудитория. Не, това е жива, действена и днес общност от хора професионалисти, общност с традиции, но и с активно присъствие в нашето днешно битие. Улеснен съм, защото моята представа за съвременния български експерт-счетоводител е изградена на базата на вече близо двадесетгодишните ми контакти с представители на общността, започнали като колегиални в рамките на университета, в който преподавах преди години, и прераснали в приятелски, в изграждането на приятелски кръг с хора, с които получаваш потребността периодично да се виждаш, разговаряш, споделяш идеи и обсъждаш творчески проекти. Ще се постарая да щриховам портрета на експерт-счетоводителя от моя колегиален и приятелски кръг поне така, както аз го виждам. Няма да споменавам имена, макар че четящият тези редове със сигурност ще припознае конкретни личности зад маркираните тук по-долу характеристики.

И така, съвременният български експерт-счетоводител е човек с добра обща култура и широки интереси. Всъщност това не бива да ни

учудва, защото той е човек на науката – тясно свързан с университета си, бивш или настоящ преподавател, но дори и да не се е занимавал с университетско преподаване, той винаги запазва най-позитивно отношение към своята Алма матер. За мен лично впечатляваща е неговата историческа култура. Съвсем не е изненадващо, че общността има представители, които творят наука, пишат и публикуват, че някои от тях навлизат в дълбоките дебри на историята, в частност на стопанската история, и се справят много добре в тях.

Съвременният български експерт-счетоводител е дарител – меценат. Но не трябва да го слагаме под общ знаменател с ония новозабогатели наши съграждани, които както лесно са натрупали състояние, така лесно биха дали по нещо за това или онова, което им се поиска, без да знаят за какво точно даряват. Не, съвсем не! Той подпомага идеи и проекти само когато те му стават кауза. Затова и предпочитам да определя тази негова черта с понятие на XIX в. – „спомоществовател“. Той би подпомогнал издаване на книга, защото счита, че тя е важна и потребна, а след това сам би участвал в нейното разпространение, за да стигне книгата до най-верните си читатели.

Съвременният български експерт-счетоводител е дискретен. Като добър професионалист той разполага с голям обем информация, не винаги публично оповестена, но я споделя само когато и където това ще е необходимо за формиране на гражданска позиция. Защото самият той притежава такава.

По светоусещане и по начин на живот съвременният български експерт-счетоводител е европеец. Казвам го в най-добрия смисъл на думата. Не са му чужди всички онези навици, присъщи и отнасящи се към модерния европейски начин на живот – страстта към пътуването и опознаването на

други страни и народи, хубавата литература, киното, музиката, европейската кухня, доброто вино.

Казват, че народ, който не почита историята си, не може да има бъдеще. Със сигурност това твърдение е валидно и за по-малки общности. Но не и за Института на дипломираните експерт-счетоводители в България – професионална общност, в която историческите традиции видимо са на висока почит.

Честит 90-годишен юбилей!

проф. д.и.н. Иван Русев е преподавател в Икономически университет – Варна, катедра „Управление и администрация“. Дългогодишните му научни интереси са в областта на стопанската история и историята на счетоводството в нашата страна. Сред обемната му научна продукция са книгите „Раждането на модерното търговско и счетоводно образование – Европа, Балканите и Българското Възраждане“, „Търговската модерност на Българското Възраждане като култура и практика“ и др.

ХРИСТО СЛАВОВ

През последните 30-ина години голяма част от усилията ми като издател бяха свързани с развитието на счетоводната мисъл и практика в страната. Когато се отбелязват кръгли годишнини, първото желание на летописеца е да тръгне по стъпките на случилото се и по хронологията на събитията, но е известно, че не всяко събитие дава резултат и не всяка случка придвижва историята напред. Към днешна дата за мен е по-важно да се замисля кое е променяло счетоводната колегия, кое е обогатявало специалистите по счетоводство и одит, кое е формирало новото поколение експерти и ги е наложило като неотменим фактор за развитието на съвременната пазарна икономика в страната.

Не се наемам пряко да отговоря на тези въпроси, защото не съм участвал отблизо в механизма на процесите, но за сметка на това добре познавам резултатите от дейността, които директно личаха в съдържанието на предложените за публикуване материали, защото писаното слово е продължение на мисленето на човека. Освен това то се помни дълго, може лесно да се сравнява и се оценява непрекъснато, без значение колко време е минало от появяването му.

Впечатленията ми са от есента на 1991 година, когато възникна възможността да започна издаването на списание „Български счетоводител“. Това съществуващо вече списание можеше да се превърне в издателски продукт с по-големи възможности, в специализирано издание с по-високи изисквания и с повече отговорности пред читателите. Нужен му беше по-висок издателски професионализъм.

По това време страната беше залята от прилива на пазарните отношения. Икономическият

живот много приличаше на разбушувало се море, в което вълните нямаха посока и височина... Пред счетоводителите стоеше огромната задача да разгадаят логиката на това вълнение, способите за тяхното овладяване и техниките за насочването им в полезната посока.

Сред читателите съществуваше огромен интерес към всяка страница от списанието, което можеше да предложи опит, знание, обосновано предположение. Да не говорим за отговорите на въпроси или за решаването на една или друга задача от практиката.

Тези изисквания към редакцията можеха да се постигнат само с помощта на най-будните представители на счетоводната мисъл в страната. Тук даже и не ставаше дума толкова за знания и опит, които тогава бяха дефицит за пазарната ситуация, а по-скоро за характери в професията, за хора с хъс и амбиции, които можеха да овладеят вълната на търсенето. Явно всяко начало е по-скоро желание и енергия у човека, който може да преобразява всичко край себе си, превръщайки непознатото в познато и полезно за всички.

През 1995 година Обединена редакция за книги и периодика „Мисъл“ започна издаването на списание „Счетоводство плюс данъци и социални отношения“. Това беше нов етап в издателската дейност на редакцията. Съдържателната и графичната концепция бяха ориентирани към новите изисквания на времето, както и върху обстоятелството, че редакцията беше разширила многократно кръга от автори, които можеха да отговорят на порасналите изисквания.

Създаването и развитието на Института на дипломираните експерт-счетоводителите (ИДЕС) в страната обедини усилията на цяло поколение експерти по счетоводство, целеустреми тяхната

енергия, създаде креативна среда за развитие на личните и професионалните качества на десетки специалисти. Проф. Стоян Дурин успя да превърне поредицата от дейности на Института в поредица от положителни резултати, което е епохален труд. Още по-голяма стойност има този труд, когато се отнася до група от хора с различни стартови точки и с общи или близки професионални цели. Всичко това създаде условия членовете на ИДЕС да се отворят и към специализираните издания по счетоводство, в т.ч. и към списание „Счетоводство плюс данъци и социални отношения“. Качеството на предлаганите за печат материали се повиши, появи се по-голяма дълбочина в търсенията, засилиха се прагматизмът и желанието да се развързват заплетени счетоводни въпроси. Увеличи се потокът на статии със свободноизбираема проблематика. Увеличи се и броят на авторите, които усещаха енергията на новия опит и намираха време и сили да я споделят. Навлязохме в процес, когато списание „Счетоводство плюс данъци и социални отношения“ от доставчик на счетоводна информация за своите читатели трябваше да се превърне в техен партньор. Така се появиха курсовете и семинарите, които създадоха друго ниво на комуникация с читателите, друга форма на диалог и близка връзка. Този диалог беше възможен само и благодарение на отношението на ИДЕС към редакцията, партньорството и доверието между нас, както и на целия експертен потенциал на одиторите към редакцията.

Няма как да се споменат имената на всички дипломирани експерт-счетоводители, които оформиха експертен авторски кръг около списанието, но ядрото, което създаваше акцентите, заслужава голяма благодарност и признателност. Проф. Стоян Дурин винаги умееше да подсказва най-простите и най-необходимите за редакционната работа

инициативи. Покойният Иван Дочев, Живко Бонев и Бойко Костов оформиха основните линии на експертност в публикуваните материали.

Емил Евлогиев влагаше много енергия, която съчетаваше с вродената си способност за креативност. Антон Свраков, Симеон Милев и Димитър Йорданов търсеха специфични територии за разработка и анализ. Съвсем младият тогава Велин Филипов предлагаше смислено и задълбочено търсене не само в списването на материалите, но и в разгръщания се редакционен диалог с читателите.

В резултат на всичко това Издателството значително разшири влиянието си сред счетоводната колегия, защото се стремеше да привлича висококвалифицирани специалисти, които знаеха практическата необходимост на засяганите в списанието въпроси и имаха сили да отговорят на тези въпроси, като по този начин решаваха десетки казуси от дейността на фирмите. Беше създадена широка основа от автори, на които редакцията можеше да разчита не само в писането на материали, в организирането на семинарите, но и в извънредакционната дейност. Така възникна една от най-запомнящите се дейности в развитието на редакцията в партньорство с ИДЕС – организирането на конкурс по счетоводство за ученици. В продължение на 20 години в него участваха представители на повече от 60 училища от страната, с повече от 300 участници. Конкурсът имаше за цел да стимулира тези участници, за които изучаваният материал в училище не можеше да запълни техния потенциал и техните възможности. Методическите ръководители организираха допълнителни часове в извънучилищния материал за подготовка по счетоводство, за да подготвят на най-високо ниво участниците си в заключителния етап на конкурса. Участниците в конкурса от много отдавна са вече

университетски преподаватели по счетоводство, главни счетоводители и изтъкнати специалисти, което е действителният и особено ценен резултат от тази дейност, за която не мога да не отбележа всеотдайната работа на Димитана Христова, а в последните години на проф. Снежана Башева и доц. Атанаска Филипова.

Съвсем нов етап в редакционната политика беше създаването на списание „Счетоводна политика“. Идеята се роди от факта, че в редакцията се получаваха материали, за които кориците на списанието „Счетоводство плюс данъци и социални отношения“ се оказаха тесни. Това бяха материали, съвършено различаващи се от концепцията на списанието за практическо счетоводство. Тези материали бяха написани от автори, които решаваха още по-сложни неща в счетоводството, които имаха собствени оригинални решения по счетоводството и одита. В неформални разговори с д-р Антон Свраков стигнахме до изводите, че вече е време да дадем ход на списание, което да коментира въпроси за алтернативи и подходи, за принципи, тенденции, за професионална етика, които материали имаха за цел да провокират читателите, да се излиза от шаблоните на практиката, да се изучава историята на счетоводството, за да се хвърля мост към бъдещето.

Етапът беше друг. Читателите очакваха такива материали, одиторите бяха готови да ги напишат, а Издателството – в състояние да ги издава. Избрахме за надслов на списание „Счетоводна политика“ – „За тези, които искат и знаят повече от другите“. Давах си сметка в този момент, че всички имат нужда от такова издание, и читателите, на които познанието не им стига, и авторите, които са готови да провокират себе си, и другите с нови търсения и с нови предизвикателства. Знаех, че всички имат нужда, но не предполагах, че ще бъде особено трудно.

Почти винаги желанията изпреварват възможностите и обстоятелствата. Доста често обстоятелствата могат да внесат корекция и на най-смелите идеи. И до днес много читатели ми задават въпроса много рано ли беше да се издава такова списание. Винаги отговарям, че съвсем навреме си беше, защото остави следа в пространството на одиторската практика и показа, че потенциалът на българските одитори и специалисти вече надраства практиката и има вече нужда да се мисли за далеч по-сложните въпроси на развитието на професията и профила на съвременния одитор.

Днес, в годината на годишнините, ситуацията е съвсем различна. Днес Обединена редакция за книги и периодика „Мисъл“ съвместно с „Филипов и партньори“ организират национални експертни конференции по най-сложните въпроси от практиката на одиторите и главните счетоводители. Дават се алтернативи за усъвършенстване на законодателството, съпоставят се въпроси от националната практика и европейското законодателство. Предлагат се решения, далеч надхвърлящи традиционните начини и подходи в одиторската и счетоводната професия. Пред нас и около нас са вече имена на одитори, които се ползват със заслужени от колегията професионален авторитет и самочувствие от постигнатите резултати. Значението на техните усилия, завършващи с подпис и печат, често се измерва със значението от дейността на цяла институция... И всичко това е продължение на онова начало, което най-общо се посочва като възстановяване на професията.

Кога всички одитори в страната ще имат силата на самостоятелни институции, аз не знам, но началото вече е сложено, а винаги трябва да има начало, за да се създаде след това нещо много, много голямо..., защото всяка годишнина от историята е камък в основите на бъдещето.

Честит празник, приятели!

Христо Славов от септември 1991 год. е издател, последователно за различни периоди от време, на сп. „Български счетоводител“, сп. „Счетоводство плюс данъци и социални отношения“, сп. „Счетоводна политика“, сп. библиотека „Български счетоводител“.

Автор на три книги с разкази и новели „Земно притегляне“, „В сянката на лятото“, „Бягства“ и на философския роман „Преди сътворението“ в две издания. „Преди сътворението“ е преведен и издаден в Русия, Гърция, Сърбия – две издания, Унгария.

Носител е на националната литературна награда на името на Георги Караславов.

Съставител на десеттомната поредица „Златен ключ на класическата българска художествена литература“, включен в световната виртуална библиотека на ЮНЕСКО.

Управител на строително-инвестиционно дружество „Сердика 22“.

Посетил е повече от 70 държави в света.

РОЗА ТОТЕВА

Уважаеми госпожи и господа,
Скъпи приятели,

Истинска чест и огромно удоволствие за мен е да се обърна с приветствени думи към Вас по повод 25-ата годишнина от основаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България.

Празникът на националната професионална организация на дипломираните експерт-счетоводители в страната е повод да засвидетелствам своето уважение към всички Вас за достойния труд за налагане на високи професионални стандарти. Вашата мисия и постигнатите резултати са важни за обществото, клиентите и инвеститорите.

За тези години не само бе възстановена организацията на дипломираните експерт-счетоводители, функционирала до 1948 година, тя се разви, укрепна, превърна се в институция, получи международно признание.

Днес отбелязваме четвърт век от създаването на Института и се връщаме назад във времето, за да отдадем заслужено признание за приноса на много хора, отдали сърце и душа, време и опит за утвърждаване авторитета на одиторската професия и институцията на дипломираните експерт-счетоводители.

Проф. Стоян Дурин – човекът, който задаваше посоката и твърдо отстояваше позиции, Димитър Желязков – гореше в работата и бе приел като собствена кауза утвърждаване авторитета на организацията на международно равнище, Живко Бонев с неговата съзидателна енергия и жар за налагане авторитета на професията – все колоси в областта на счетоводството и счетоводната отчетност.

Благодаря на съдбата, че ме срещна с тях и заедно направихме първите стъпки в обучението на кандидатите за дипломирани експерт-счетоводители, както и обучението за издигане нивото на счетоводните кадри в нефинансовия сектор.

Незабравими за мен ще останат и международните срещи за обмяна на опит и добри практики в Ордена на дипломираните-експерт счетоводители и Националната компания на комисарите по сметките (регистраираните одитори) на Франция, в Сметната палата на Австрия, както и срещата в Комитета по международни счетоводни стандарти в Лондон, организирани и проведени от нас с помощта на г-н Желязков и проф. Дурин.

Благодаря на съдбата, че ме срещна с г-н Иван Дочев – безкрайно внимателен и отзивчив към всички, фин човек в отношенията с колегите. Владеец до основи счетоводната и данъчната материя, консултираше всеки, който има проблем. Беше голям приятел и рецензент на списание „Наръчник на икономиста“.

Високо ценя съвместната ни дейност във връзка с издаването на списанието и провеждането на обучителните семинари, защото е удоволствие да се работи с професионалисти като: Зоя Петрова, Катя Драгийска, Мария Димитрова, Тотьо Тотев, Таня Конакчиева, Емил Евлогиев, Бойко Костов, Теодоси Георгиев, Велин Филипов, Бойка Брезоева, Надя Костова, Светлана Найденова, Аксения Добазова – всички автори на публикации в списанието и лектори в провежданите обучения.

Искам да Ви благодаря за всеотдайността и професионализма, за ентузиазма, с който разпръскахте знанията за издигане нивото на счетоводната професия. Вие бяхте идоли за много счетоводители, които впоследствие станаха ваши

колеги – дипломирани експерт-счетоводители.

Двадесет и пет години са много и малко. От Институт на дипломираните експерт-счетоводители Вие станяхте институция, към която много счетоводители отправят поглед, но стават членове само най-добрите. Само с Вашето активно участие ние вече имаме една добра счетоводна база, синхронизирана с европейското законодателство.

Най-сърдечно Ви пожелавам пътят, по който вървите, да Ви води към нови висоти. Продължавайте да работите с амбиция и целеустременост, покорявайки нови върхове!

Бъдете живи и здрави, вдъхновени и удовлетворени!

Честит юбилей, приятели!

Роза Тотева е издател на списание „Наръчник на икономиста“.

АСЕН РИЗОВ

Честит празник, приятели!

И аз искам да кажа моите думи на поздрав за многото Ваши юбилеи, и думи на признателност и благодарност към всички Вас, носещи гордото звание „дипломиран експерт-счетоводител”.

Наистина много дълъг път е извървян и битки са се водили, и събития са се случвали, за да кажем днес, че общността на дипломираните експерт-счетоводители е гръбнакът на счетоводството у нас. Всъщност тази общност е вече Институт, вече е институция, която налага стандартите за качество, прецизност, достоверност и сигурност в счетоводното отчитане – така необходимо и полезно за всяка търговска дейност.

Но все пак – институцията, която и каквато и да е тя, е черупката, формата, правната рамка на една или друга обществена изява. Важни са хората, включени в нея, важни са тези, които я представляват и отстояват.

Ние от ИК „Труд и право” и НКЦ „Решение” сме почти връстници на възстановяването на одиторската професия у нас и на създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители. И още от самото начало темите „счетоводство” и „данъци” се включиха в нашето издателско кредо. Разбира се, и с амбицията за висока „летва” в отразяване на счетоводната проблематика, с привличането на най-добрите специалисти за автори в списанията и книгите ни, за лектори в семинарите ни. И беше естествено да тръгнем от най-високо, да стигнем до корифея, до човека – всепризнат идеолог и създател на новата счетоводна рамка у нас. Колко много издателски и лекторски изяви, колко много публикации, книги и учебни семинари сме създали и

провели с проф. д-р Стоян Дурин. И колко много сме взели от срещите и преживяванията с тази невероятна и колоритна личност. А вероятно и всеки от Вас е взел много, научил е много и дължи много на проф. д-р Стоян Дурин.

А те сякаш бяха тандем – Стоян Дурин и Иван Златков. Прекрасно партньорство за много години ни свърза с д-р Иван Златков – достолепен в знанието, активен в изявите и порядъчен в отношенията – с престижни изяви в не едно и две наши издания.

Споменът ни води и към проф. д-р Бисер Славков. С проф. д-р Славков сложихме началото на годишника ни „Данъчно облагане и счетоводно приключване”, с него учредихме списанието „Счетоводство, данъци и право”. И бяхме добри партньори толкова много години.

Високият ни издателски прицел уцели и други изключителни специалисти. Истинска одисея е разказът ни как сме успели да хванем в издателската си „мрежа” д-р Антон Свраков – партньор и приятел завинаги. Той е творецът и на двете ни уникални книги: „Размисли за счетоводството в минало и в настояще време” и „Развитие на счетоводното законодателство от Освобождението до наши дни”, даващи основания за самочувствие и гордост на всеки счетоводител у нас. Партньорство, родило приятелство, е и връзката ни с Велин Филипов – изключителен професионалист, без компромис в познанието и в позициите си, признат и високо ценен от целия счетоводен и данъчен свят у нас. Истинско богатство за нас е съвместната ни дейност с Бойко Костов – компетентен, винаги отзивчив и човечен, с доц. д-р Бойка Брезоева – вещ познавач на Международните счетоводни стандарти и отколешен наш партньор, с Христо Досев – активен автор в списанието и в книгите ни по темите на

счетоводството.

И други имена можем да споменем, и с други качествени специалисти сме имали досег и партньорство през годините: доц. д-р Симеон Милев, Катя Драгийска, Зоя Петрова, Христо Мавродиев, Емил Евлогиев, Тодор Кръстев... А колко много хора от Вас са наши абонати и читатели, с колко много дипломирани експерт-счетоводители сме се срещали и общували по семинарите ни у нас и в чужбина.

И в някаква степен разочарование и завист се поражда в нас от всичките тези контакти, партньорства и приятелства. Разочарование – че не сме и не можем да бъдем част от Вашата общност. И завист – благородна, приятелска – за това, което сте: обединена, високо професионална общност от хора – съмишленици, отдадени на каузата на финансовия одит в името на успяването в стопанската дейност за доброто на хората и обществото.

***Поздравления за юбилейните годишнини!
Бъдете все така добри във всичко!***

Асен Ризов е президент на ИК „Труд и право“, управител на НКЦ „Решение“

MARTIN MANUZI

ICAEW и ИДЕС се радват на много специални отношения. Те бяха изковани през годините и се основават на искрено усещане за споделена цел – да се подкрепи приноса на професионалния бранш за защита на обществения интерес, да се привлекат в професията най-талантливите кадри и да се установи проактивно взаимодействие с широк кръг партньори и заинтересовани страни. Всички в ICAEW са ангажирани с продължаването на тези отношения както в годината, когато ИДЕС отбелязва своята годишнина, така и за в бъдеще.

В крайна сметка организациите разчитат на хората, които работят за тях и са двигател за реализиране на тяхната стратегия и оперативна дейност – като същевременно действат в качеството на средство за осъществяване на взаимодействие с външни страни. В тази връзка трябва да изразя особено високата си оценка за работата на Христо Маврудиев, член на Управителния съвет на ИДЕС и представител на ИДЕС в Accountancy Europe. След няколко разговора в Accountancy Europe бях поканен да посетя ИДЕС, за да обсъдим нашето партньорство. Бях впечатлен от решимостта на Христо Маврудиев да изгради смислен диалог и да даде своя съществен принос за общата ни работа – така ние се съгласихме да проведем първи обсъждания в София през 2007 г. Бях подготвен за включването на всякакви въпроси в „техническия” дневен ред, който се разви по план и положи основите на днешното състояние на нещата. Единственото, за което не бях подготвен, бе топлотата при посрещането ми в България! Това топло отношение се разпростря и върху всички колеги в ICAEW, които взеха участие в съвместната работа с ИДЕС след тази първа среща през 2007 г.

Съвместната работа между нашите два института след това обхвана впечатляващ кръг от области. Започнахме с организацията на семинари за лица, извършващи преглед за гарантиране на качеството, посветени на базирана на риска методология за прегледи, като проведохме съвместна среща с Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България, за да обсъдим как споделяната цел за високо качество на одита би могла да бъде постигната посредством координирана дейност. След тези важни първи стъпки обърнахме поглед към бъдещето, като разгледахме въпроса по какъв най-добър начин бихме могли да привлечем за професията нови таланти кадри. От тази отправна точка започнахме работа по сравняване на учебните програми и форми на оценяване на нашите два института, с оглед включване на нови практики в провежданите от ИДЕС изпити. Тази дейност продължава и до днес, като включва и сътрудничество с основните университети в България. Благодарение на това студентите в България имат възможност да придобият АСА квалификация от ICAEW и да последват ефективен път за членство в ИДЕС.

През 2012 г. представих на тогавашния председател на ИДЕС Бойко Костов амбициозно предложение – би ли желал ИДЕС да си партнира с ICAEW за създаването на иновативен нов форум на професионалните организации от цяла Европа? Идеята беше форумът да даде възможност на организациите да споделят своите стратегии и амбиции, да обсъждат предизвикателствата, които стоят на пътя на стремежа да се постигне повече, както и да разработват колективно инициативи, които биха могли допълнително да укрепят организациите. Резултатът бе стартирането през 2013 г. на Стратегическия форум на счетоводната

професия (APSP), който привлече участници от Световната банка и Европейската комисия, в допълнение към участващите институти от цяла Европа и регулаторни органи от България. Оттогава APSF провежда не само ежегодни срещи в различни страни в Европа, но и постави началото на две мрежи: Мрежата за гарантиране на качеството (QAN) по отношение одита на предприятия, които не са от обществен интерес, събираща на едно място лица от професионалните организации, извършващи прегледи за гарантиране на качество, които да споделят най-добри практики, и Мрежата за финансов интегритет (FIN), която да подпомага организациите при разработване на схеми за гарантиране на качеството по отношение на счетоводните услуги. Посредством впечатляващото лидерство на Валя Йорданова ИДЕС се превърна в активен участник и в двете мрежи, давайки своя принос със задълбочени анализи и извличайки ползи от разбирането на подходите, възприети от други страни.

През годините имах привилегията да участвам в редица инициативи на ИДЕС, организирани от председателя Васко Райчев. Те неизменно бяха стимулиращи, като осигуриха възможност за ползотворен бъдещ двустранен диалог за задълбочаване на нашето сътрудничество. Това взаимодействие се осъществяваше до голяма степен на фона на нарастващото внимание от страна на ЕС към ролята на професията и отговорностите на регулаторните органи. По-специално, Васко Райчев внимателно наблюдаваше по-общия опит при регулиране на одиторската дейност в европейските държави, което доведе до моето участие в конференцията на ИДЕС през 2015 г., посветена на законодателството в ЕС. Надявам се да съм изиграл известна роля за идентифицирането на работещи решения при въвеждането на това законодателство в България, акцентирайки върху ползите от

сътрудничеството между професионалната организация и регулаторния орган винаги, когато това е възможно.

През годините на взаимодействието ICAEW – ИДЕС имаше една константа: изпълнителният директор Светослава Велинова. Беше удоволствие да работим в тясно взаимодействие и да се възползваме от нейната спокойна отдаденост, енергични усилия и безупречна организация на всички съвместни инициативи.

Пожелавам на ИДЕС успех през настоящата година, когато се отбелязват няколко годишнини, при подновеното лидерство на председателя Бойко Костов и изпълнителния директор Светослава Велинова, като ги уверявам в ангажираността на ICAEW с тясно взаимноизгодно сътрудничество в името на обществения интерес в България.

Martin Manuzi е регионален директор за Европа в Института на дипломираните експерт-счетоводители на Англия и Уелс (ICAEW).

MARTIN MANUZI

ICAEW and IDES enjoy a very special relationship. It has been forged over the years and is based on a genuine sense of shared purpose – to support the profession’s contribution to the public interest, to attract the best talent into the profession and to proactively engage with a wide range of partners and stakeholders. All at ICAEW are committed to this relationship continuing in IDES’s anniversary year, and well into the future.

Organisations are ultimately reliant upon the people who work for them and drive their strategies and operations – while also acting as the interface for external relations. For this reason, I must express particular appreciation for the outreach made by Hristo Mavrudiev, IDES Board Member and representative at Accountancy Europe. It was after a number of conversations at Accountancy Europe that I was invited to visit IDES to discuss partnership working. I was impressed by Hristo Mavrudiev’s determination to build a meaningful dialogue and really make a difference: so we agreed to hold a first discussion in Sofia in 2007. I was prepared for anything and everything that could be included in the “technical” agenda – which went according to plan and set the foundation for where we are today. The only thing that I had not anticipated was the warmth of the Bulgarian welcome! It has been extended to all ICAEW colleagues who have been involved in joint working with IDES ever since that first meeting in 2007.

The joint working between our institutes has since then covered an impressive range of areas. We began with the organisation of workshops for quality assurance reviewers on risk-based methodology for reviews and we met together with the Bulgarian Commission for Public Oversight of Statutory Auditors

to discuss how the shared objective of audit quality could be pursued through coordinated working. After these important first steps, we looked further to the future by considering how we could best attract new talent to the profession. From here, we began our work on comparing the syllabus and forms of assessment of our Institutes, with a view to incorporating new practices into the IDES exams. This work continues to this day and involves partnership working with the main universities in Bulgaria. Thanks to this, students in Bulgaria are able to undertake the ICAEW ACA qualification and pursue an efficient route into IDES membership.

In 2012 I put an ambitious suggestion to the then IDES President, Boyko Kostov: would IDES wish to partner with ICAEW in creating an innovative new forum for professional bodies across Europe? The idea was for the forum to enable bodies to share their strategies and ambitions, talk about the challenges that stand in the way of doing more, and design collective initiatives which could make the bodies stronger. The result was the launch in 2013 of the Accountancy Profession Strategic Forum (APSP), which drew participation from the World Bank and European Commission, in addition to participating institutes from across Europe and regulatory authorities in Bulgaria. Since then, the APSF has not only held annual meetings across Europe but also given rise to the two Networks: the Quality Assurance Networks (QAN) for non-PIE audit which brings together professional body reviewers to share best practice, and the Financial Integrity Network (FIN) to assist bodies in the development of quality assurance schemes for accountancy services. Through the impressive leadership of Valia Iordanova, IDES became an active participant in both networks, contributing insights and drawing value from understanding the approaches taken by others.

Through the years, I have had the privilege of

participating in a number of IDES initiatives organised by President Vasko Raichev. They have invariably been stimulating – and provided the opportunity for further fruitful bilateral dialogue to deepen our cooperation. These interactions took place largely against a background of increased EU attention on the role of the profession and the responsibilities of the regulators. In particular, Vasko Raichev was attentive to wider experience of audit regulation in European countries, which led to my participation in an IDES conference in 2015 on the EC legislation. I hope to have played a part in helping identify workable solutions in the implementation of the legislation in Bulgaria, by stressing the benefits of collaboration between the professional body and regulator wherever possible.

Throughout the years of ICAEW – IDES, there has been one constant: the CEO, Svetoslava Velinova. It has been a pleasure to work closely together, and benefit from her calm dedication, drive and faultless organisation for all initiatives together.

I wish IDES every success in this year of multiple anniversaries under the renewed leadership of President Boyko Kostov and of CEO Svetoslava Velinova – and I assure them of ICAEW's commitment to close cooperation in our mutual interest and the public interest in Bulgaria.

Dr Martin Manuzi *is Regional Director, Europe, Institute of Chartered Accountants in England and Wales.*

HELEN BRAND

Уважаеми господин Председател на ИДЕС, бивши председатели, членове на Управителните съвети през годините и членове на професионалната гилдия в България,

По случай Вашата 25-а годишнина приветстваме ИДЕС и всички, които са част от тази организация, от името както на глобалния, така и на местния екип на АССА, които са имали удоволствието да работят в тясно сътрудничество с Вас.

Вашите усилия доведоха до това Институтът на дипломираните експерт-счетоводители в България да заема днешното си място, а именно силна асоциация и член на международни форуми, представляваща професионален бранш, който се ползва с много голямо уважение.

В качеството си на професионална организация Вие работихте неуморно в продължение на четвърт век, в подкрепа и популяризиране на значението и достойнствата на счетоводната професия в България, отстоявайки най-високи стандарти.

Изпълнявайки тази жизненоважна функция, Вашата мисия по осигуряване на членуващите в организацията Ви дипломирани експерт-счетоводители на ресурси, информация и лидерство, за да им помогнете да предоставят ценни услуги при най-взискателни професионални стандарти, заслужава поздравления. По този начин Вие гарантирате, че извършваната от Вашите членове дейност допринася полза не само на инвеститори, работодатели и клиенти, но и на обществеността като цяло.

Ние имахме удоволствието и честта да работим с Вас през последните години и се надяваме, че това

взаимодействие ще продължи. Сътрудничеството представлява крайгълен камък на общата ни глобална счетоводна професия и ние с нетърпение очакваме да работим съвместно и в бъдеще.

Позицията на ИДЕС като защитник на интересите на одиторската професия в България ще продължи да носи големи ползи и възможности за българския професионален бранш и ние имаме удоволствието да си сътрудничим и подкрепяме постигането на тази цел, влагайки целия си капацитет, познания и опит. Както и досега, АССА ще продължи да поставя опита си в работата с други асоциации и регулаторни органи в световен мащаб в услуга на ИДЕС и членовете на професионалния бранш в България, за да оказваме подкрепа на Вашата мисия.

И още веднъж, изпращам най-искрени поздравления за постигането на този важен рубеж на 25-ата Ви годишнина. Всички в АССА Ви пожелаваме щастлив юбилей и най-добри пожелания за бъдещето на Вас и Вашите членове.

Helen Brand OBE е главен изпълнителен директор на Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители (АССА).

HELEN BRAND

Dear IDES President, past presidents, members of the Managing Boards across the years and Bulgarian professionals,

On the occasion of your 25th anniversary, many congratulations to IDES and to everyone who is part of it, on behalf both ACCA's global and local teams who have had the pleasure of working closer with you.

Your efforts have brought the Institute of Certified Public Accountants in Bulgaria to where it finds itself today – a strong association and member of international forums, representing a profession that is held in very high regard.

As a professional body, you have worked tirelessly for a quarter of a century to support and promote the value of the accountancy profession in Bulgaria and uphold its highest standards.

In this vital role, your mission of providing your CPA qualified members with the resources, information, and leadership to help them deliver valuable services to the most demanding of professional standards is to be commended. In this way, you are not only ensuring your members and their work benefits investors, employers and clients but also the general public.

We have been pleased and honoured to work with you over recent years and we hope this collaboration continues. Cooperation is cornerstone of our shared global accountancy profession and so we very much look forward to our work together in the future.

IDES's position as the voice of the auditing profession in Bulgaria will continue to bring great benefits and opportunities to the Bulgarian profession and we are happy to partner and support this objective

to the best of our capacity, knowledge and experience. As we have done to date, ACCA will continue to put our experience working with other associations and regulators across the globe to the service of IDES and Bulgarian professionals, in order to support your mission.

Once again, I send sincerest congratulations on reaching this significant 25th anniversary milestone. All at ACCA wish you happy celebrations and the best of wishes to you and your members for the future.

Helen Brand OBE *is Chief executive, Association of Chartered Certified Accountants.*

PANAGIOTIS ALAMANOS

*Да се съберем заедно е начало.
Да останем заедно е прогрес.
Да работим заедно е успех.*
**(Хенри Форд, 1863 – 1947 г., американски
индустриалец, основател на FORD)**

Общото културно наследство на нашите два народа играе важна роля за близките взаимоотношения между нашите две държави днес. България и Гърция си сътрудничат в много сфери и имат тесни културни и икономически връзки, така че е съвсем естествено, че нашите страни споделят също така общо разбиране в областта на счетоводството и корпоративното управление.

Бързият растеж и развитие на Института на дипломираните експерт-счетоводители в България (ИДЕС) и наличието сред неговите кадри на компетентни специалисти в областта на счетоводната отчетност и финансите допринасят в огромна степен за двустранните отношения и сътрудничеството на нашите институти, създавайки условия нашите две организации да работят съвместно за развитието, споделянето и трансфера на най-добри практики и иновативни подходи в сферата на счетоводното отчитане, образованието и обучението на счетоводители и като цяло на икономисти.

През последните години на нашето съвместно сътрудничество ИДЕС бе особено активен, приемайки в редица случаи домакинството на важни конференции и кръгли маси, проведени със значителен успех.

В качеството ми на участник и лектор аз все още си спомням с топли чувства на признателност

и високо оценявам проведения в София през 2013 г. Стратегически форум на счетоводната и одиторска професия (APSF) и резултатите от него, които допринесоха съществено за успеха на тази важна инициатива на ICAEW, провеждана редовно в последвалите години.

Имах също така щастието да участвам с презентация в организираната от ИДЕС през 2015 г. конференция под надслов „Одиторската професия в контекста на новото европейско законодателство”, където бяха направени важни заключения както на социално-политическо, така и на техническо ниво.

И накрая бих искал да спомена и тържествената конференция през 2016 г. за честване на 85-ата годишнина от началото на независимия финансов одит в България, 25-ата годишнина от възстановяването на одиторската професия и 20-ата годишнина от учредяването на ИДЕС. Какъв напредък е постигнат в действителност!

През годините ИДЕС изглежда фокусиран върху целта си за изграждане на капацитет, създаване на алианси на знанието и повишаване доверието в организацията. Като институт ИДЕС работи с всички сили за популяризиране и насърчаване на счетоводната и одиторска професия в България, както и на Балканите, давайки пример за усърдна и работоспособна професионална институция, която може да изразява своето мнение и се ползва с авторитет в областта на практическото приложение и законодателството, които я засягат.

Днес ИДЕС е уверен и силен институт, който еволюира постоянно и е в тясно сътрудничество с партньорите си не само в Европа, но и в целия свят, като успешно печели тяхното уважение и разбиране.

SOEL е особено удовлетворен от работата си с ИДЕС и от поддържането на съюз с истински

приятел, който разбира сътрудничеството не само като необходимост, но и като средство за постигане на действителен напредък и професионален престиж.

Позволете ми да завърша това кратко изложение с древногръцката крилата фраза, изречена от Аристотел: „Удоволствието от работата води до съвършенство в нея.”

Panagiotis Alamanos, CPA е член на Комисията по международни отношения на Института на дипломираните експерт-счетоводители в Гърция (SOEL).

PANAGIOTIS ALAMANOS

*Coming together is a beginning; keeping together
is progress; working together is success.*

*(Henry Ford, 1863-1947,
American industrialist, founder of FORD)*

The common heritage of both our nations played a significant role in the close relations between our two countries to date. Bulgaria and Greece are co-operating in many fields and have close cultural and economic bonds so it is only natural that our countries also share a mutual understanding in the fields of accountancy and corporate governance.

The rapid growth and evolution of the Institute of Certified Public Accountants in Bulgaria (ICPAB) and the existence in its ranks of knowledgeable experts in accounting and finance has helped enormously in the bilateral relations and cooperation of our Institutes, making it possible for our two bodies to work together, to develop, share and transfer best practices and innovative approaches in the fields of accountancy, education and training of accountants and economists in general.

During the most recent years of our mutual cooperation, ICPAB has been especially extrovert, hosting on a number of occasions significant conferences and round tables with considerable success.

In my capacities of both participant and speaker, I still recall with warm feelings of appreciation the Accountancy Profession Strategic Forum (APSF) 2013 which was held in Sofia and its results which contributed significantly to this important ICAEW initiative, being held repeatedly ever since.

I was, also happy to participate with a presentation at the ICPAB's Conference in 2015, titled: "The Auditing

Profession in the Context of the New European Legislation”, where important conclusions were extracted at both socio-political as well as technical levels.

Finally, I would also like to refer to the festive Conference back in 2016, in celebration of the 85th Anniversary of the existence of independent financial audit in Bulgaria, the 25th Anniversary of the restoration of the audit profession and the 20th Anniversary of the establishing of the ICPAB. What a progress has been achieved indeed!

Through the years the ICPAB seems focused on its target of capacity building, knowledge alliances and trustworthiness. As an institute it has worked with all its power to promote the accountancy profession in Bulgaria as well as in the Balkans, setting the example of a hard working professional institution that may have a saying in the practices and legislation affecting it.

Today, the ICPAB is a confident and strong Institute which continuously evolves and is in full cooperation with its peers not only all over Europe but also all over the world and has successfully gained their respect and understanding.

SOEL is particularly pleased to have worked with ICPAB and to maintain its alliance with a true friend that understands cooperation not only as a need but also as the means of true progress and professional goodwill.

Let me end this brief reference with an ancient Greek saying stated by Aristotle: “Pleasure in the job puts perfection in the work.”

Panagiotis Alamanos, CPA is a member of the International Affairs Committee of SOEL.

ЖИВКО БОНЕВ

През 2021 година честваме три взаимосвързани годишнини в развитието на независимия финансов одит в България. Възникнал чрез създаването през 1931 г. на Института на заклетите експерт-счетоводители (ИЗЕС), той функционира до 1948 г., когато се преминава към централизирано планово управление. В края на XX в., при новите политически и обществено-икономически условия, възниква необходимост от неговото възстановяване, осъществено през 1991 г.

С това на практика започва и формирането на професията на дипломираните експерт-счетоводители в България, на който момент честваме 30 години.

Обичайно е честването на някаква кръгла годишнина да звучи мажорно и на тази основа да преобладават приповдигнатият тон, положителните емоции и оценки. От дистанцията на времето е добре заслужените хвалебствени слова да се съчетаят с една обективна преценка, да се усетят духът на времето, атмосферата, която е царяла, да се припомнят някои от проблемите в миналото, както и поуките, които днешните продължители на професията не трябва да забравят, и да не смятаме, че всичко започва от нас, че започва отново. Да се помни, че ние сме само една брънка в историята.

Само чрез една мъдра и обективна преценка на случилото се човек може да приеме в сърцето си, да почувства в душата си и да разбере съвремието на събитията, мечтите, желанията, стремежите, усилията, чувствата и преживяванията на участниците в тях и да ги оцени.

Като начален момент на възстановяването

на независимия финансов одит в България определяме 1991 година с приемането на Закона за счетоводството (на 3 януари 1991 година) и последвалото създаване на професионалната организация – Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители (АДЕС) на 16 декември 1991 г.

Справедливостта и обективността обаче изискват да посочим с благодарност, че този момент се предшества от огромна проучвателна и подготвителна работа от страна на Министерството на финансите, в лицето на Дирекция „Методология на счетоводната отчетност”, по-късно трансформирана в Управление „Национално счетоводство”, чиято дейност съвсем накратко обхваща:

1. проучване на организацията на независимия финансов одит в редица страни с развита пазарна икономика;

2. подготвен и приет Закон за счетоводството, поставящ правните, организационни и професионални рамки на възстановявания независим финансов одит в България в условията на пазарна икономика. Именно в него се регламентират, в най-общи линии, функциите на дипломираните експерт-счетоводители, т.е. възстановяването на независимия финансов одит в България;

3. утвърден и публикуван е Правилник за дипломираните експерт-счетоводители;

4. издействано е назначаване от Европейската федерация на счетоводителите на Международна изпитна комисия за провеждане на изпит за придобиване права на дипломирани експерт-счетоводители, който е проведен и успешно положен от осем кандидати;

5. организирано е продължаването на провеждането на изпитите, но вече от български комисии и пр.;

6. осигуряване на чуждестранна консултантска помощ.

Можем да споменем още много неща, но и само това е достатъчно, за да покаже свършеното.

Важен момент е, че още по време на разработването на проекта на Закона за счетоводството възниква виждането за необходимост от регламентиране на професията на извършващите независим финансов одит чрез отделен, специален закон. Времето обаче е недостатъчно, поради което в Закона за счетоводството се включват минимални законови постановки за независимия финансов одит, базирани на проучения опит в развитите страни.

До началото на м. декември 1991 г. дипломираните експерт-счетоводители у нас наброяват общо 54 души. От тях 49 души, свикани на общо събрание по инициатива на Министерството на финансите, учредиха професионалната организация Асоциация на дипломираните експерт-счетоводители. Тогава бе избрано и ръководство. В качеството на председател (в Учредителния договор е президент) е избран доц. д-р Живко Бонев, вицепрезидент – Васко Райчев и членове (по азбучен ред): д-р Антон Свраков, Иван Събев, Маргарита Димитрова, Рени Йорданова и доц. (сега професор) д-р Стоян Дурин, както и Контролен съвет в състав: Димитър Желязков, Веселина Петковска и Цветан Янчев.

Задачата, стояща пред Асоциацията, респективно пред ръководството ѝ, не бе лека. При посочената в Закона рамка, без достатъчно

информация и без какъвто и да е опит в областта на одита и никаква финансова и материална база, трябваше да се организира новата институция. Даже АДЕС е регистрирана на домашния адрес на председателя ѝ.

Но за сметка на това разполагахме с друг огромен капитал – мислещи, ентузиазирани, работливи, всеотдайни хора, с богато сиво вещество, от една страна, и от друга – огромната подкрепа на Министерството на финансите.

С уважение, благодарност и преклонение ще спомена само, че членовете на управителното тяло и членовете на Асоциацията не само работеха безкористно, но за всяко заседание, среща, мероприятие и пр. колегите от провинцията участваха на свои разноски.

Първоначално, включително и след учредяването на АДЕС, всичко се движеше предимно от Министерството на финансите. В последствие постепенно функциите се прехвърляха на АДЕС, която ги продължи, разви, доколкото е било възможно, и пр.

Сега, лично на мен, ми е трудно да посоча поотделно чия работа след създаването на АДЕС е надделявала, още повече че повечето от работещите в Министерството на финансите бяха и членове на Асоциацията. Целта и усилията бяха общи.

Със създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) през 1996 г., което всички желаеха, членовете на АДЕС, вече 308 души, станаха членове на ИДЕС и следващата година Асоциацията прекрати своята дейност.

Цялата дейност в началните години (след 1991 г.) и постигнатите резултати са пример за ползата

и необходимостта от единна, съвместна работа на институциите, свързани с одита, което напоследък, по мое мнение и за съжаление, сериозно липсва. Дано бъдещето да ме опровергае!

Не е много редно аз да давам оценка на свършеното с мое участие от АДЕС. Нека това се направи от всички останали. Аз бих посочил само, че АДЕС бе създадена с цел да формира, развива и усъвършенства професията, заложено в Устава ѝ чрез няколко вида мероприятия. В тази връзка бих припомнил накратко насоките на работа на АДЕС:

- популяризиране на новите моменти в областта на счетоводството и одита в условията на пазарна икономика. Това са редица изяви (статии, беседи, интервюта, семинари, доклади на конференции и пр), които да представят институцията, нейните цели и задачи, да посочат ролята ѝ и необходимостта от нея при новите условия;
- отбиване на безогледни удари, нападки, изявления и пр. от недоволни, предимно неуспели лица, които стигаха и до Народното събрание;
- организиране подпомагането на кандидатите при подготовката им, провеждането на изпити и поддържането на професионалното ниво на дипломираните експерт-счетоводители;
- създаване на връзки със сродни организации в чужбина, осъществявано с огромната помощ на Министерството на финансите;
- поставяне начало на извършването на одиторската дейност. Първият тласък даде министърът на финансите. Бяха

определени и необходимите часове за проверка и заверка на годишните финансови отчети на предприятията, съобразени с обема на дейността им;

- организационно развитие на Асоциацията, включително началното формиране на регионални организации.

През 1996 г. се създаде Институтът на дипломираните експерт-счетоводители. На него по закон са предоставени същите функции, както на Асоциацията. В него членуват същите лица, които са членове и на Асоциацията, много от които вземат активно участие в борбата за създаване на законова основа, а не на доброволни начала, на този Институт. Създадената в началото от Министерството на финансите и в последствие продължена и развивана от АДЕС практика се пренася и се прилага в ИДЕС безспорно със съответните промени и усъвършенствания и в непрекъснато разширяващ се обхват.

Лично аз приемам създаването на ИДЕС като едно естествено продължение и развитие на процеса на възстановяване на независимия финансов одит, започнал от Министерството на финансите със Закона за счетоводството и продължен от Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители. За мен АДЕС и ИДЕС са неразривно свързани в едно цяло – професията на дипломираните експерт-счетоводители.

Дали и доколко дейността на АДЕС е била добра, целесъобразна и полезна за създаването и развитието на професията, ще оцените Вие. Но фактът, че всичко, дори да е съвсем малко, започнато или организирано при АДЕС, в определените от Закона и Устава рамки и при тогавашните условия, продължава да се прилага и

развива от ИДЕС, би трябвало да е основен критерий. Явно е, че е осъществена определена приемственост, макар и при изменени и непрекъснато променящи се условия, което е много важно. Не се започва отначало, даже и когато направеното не е перфектно, според разбиранията ни в момента.

От друга страна, при непрекъснато изменящите се условия е естествено да се правят и ще се правят и промени в дейността. По-важното е институцията да се развива положително.

Всичко направено е било необходимо и добро за времето си, а по-голямата част и в момента.

Напълно естествено е сега да поставяме въпроса за ролята и мястото на ИДЕС в обществото, тъй като той (ИДЕС) е представляващата професионална организация на дипломираните експерт-счетоводители.

При оценката на която и да е дейност трябва да се имат предвид няколко неща:

- изходен момент да е постигнатото към момента;
- всяко нещо винаги може да се осъществи по-добре, което обаче винаги се вижда и разбира доста по-късно; и
- винаги трябва да се имат предвид условията, при които е работено и е постигнат съответният резултат.

На тази основа да обобщим накратко какво е постигнато в рамките на изминалите тридесет години, което сега се представя от състоянието на ИДЕС:

- създадена е стройна организационна структура с централно управление и регионални организации в цялата страна;

- институцията постигна много по отношение необходимите на икономиката високо квалифицирани икономисти в областта на отчетността и одита. Но не само като проверяващи, а предимно като консултанти как при конкретните условия отчетите да се направят по-полезни. Доколкото тези кадри правилно се използват, е отделен проблем.

В началните години, особено когато информацията бе малко, много неща – нови, непознати, институцията бе много търсена от бизнеса. С повишаване на информираността и професионалното ниво на счетоводните и управленски кадри, както и ограничаването на дейността на ИДЕС предимно в областта на контрола, това като че намалю.

- ИДЕС има широки международни връзки. От много години датира членството му в Международната федерация на счетоводителите (IFAC) и Европейската федерация на счетоводителите. По инициатива на ИДЕС през 2000 година бе учредено Партньорство за развитие на счетоводството в страните от югоизточна Европа (SEEPAD).
- Ежегодно се извършват проверки на годишните финансови отчети на много предприятия.
- ИДЕС реагира на всички промени, предизвикани от развитието на икономиката.

Аз лично бих оценил цялостното развитие на АДЕС – ИДЕС вече, като цяло представяно от състоянието на ИДЕС за изминалите тридесет години, като положително и полезно, при

съществуващите в отделните години условия, изисквания и ограничения, а те не са малко и непрекъснато нарастват.

Целите и задачите на ИДЕС са необходими и днес, даже може би повече от преди, защото икономиката се развива и поставя нови изисквания. Те са в интерес на всички, на обществото. Втори въпрос е степента и най-вече бързината на постигнатия, желан и очакван резултат, особено като изхождаме от съвременните условия и разбирания.

Независимо от тази моя положителна оценка и без да омаловажавам постигнатото, считам, че развитието би могло да бъде по-добро, по-полезно, ако не бяха допуснати някои слабости, някои недобри решения. Но тези неща ги виждам сега, след много години, при днешния опит и информираност.

Да се допуснат отделни неточности, непълноти, нередности, някои слабости или недобри решения е естествено при всяка дейност. Затова народът е казал: „Който не работи, той не греша”. Такива слабости са допуснати и при организиране на възстановяването на институцията на независимия финансов одит и в процеса на развитието ѝ. За съжаление, такива се допускат и сега. А всеки недостатък оказва някакво негативно влияние.

Тези слабости трябва да ги виждаме, посочваме и анализираме. Но не за да обвиняваме някого, да отричаме постигнатото, защото когато са допускани, всички сме били убедени, че постъпваме правилно. По-важно е да установим причините, да отстраним или поне смекчим нежеланото влияние, да не ги допускаме в бъдеще, а допуснатите да коригираме. За някои слабости съм имал „принос” и аз, за което сега мога само да моля за прошка.

Личното ми мнение е, че причините за това са

няколко, проявявани в различно време, поотделно или комплексно, а именно:

1. всеобщото за България по време на прехода към пазарна икономика вземане на решения при липса на достатъчна и подходяща задълбочена и комплексна информация, както и типичната за нас липса на самочувствие и преклонение пред чуждото и negliжиране на нашия опит;

2. свързаното с това недобро разбиране на същността и философията на одиторската дейност като творческа и на стандартите като насоки, а не средство, както и на някои понятия като „хармонизация”, приета като „копиране”, а не организиране за постигане на съзвучие, на съгласуваност; различията в обхвата и съдържанието на: „управление”, „контрол” и „надзор” и пр. И от там недобро приложение на някои много добри решения, насоки, изисквания и ограничения;

3. неудобство, нежелание или страх някои неща да се посочат и нарекат с истинските им имена, особено когато са свързани и засягат международни документи, изисквания и пр.

Лично аз, при сегашните си виждания и опит, ако трябва да започна отначало, бих се насочил по-силно към:

- по-навременен анализ на опита на ИЗЕС, с което не бихме допуснали повтарянето на някои едни и същи или подобни слабости;
- по-сериозно разглеждане на въпросите за професионалната етика и морал.

Личното ми мнение е, че е по-ефективно одитът да се провежда така, че отчетите да се представят верни, отколкото изготвени с грешки, които

одиторите да откриват и показват. В това отношение бих казал, че колегите в 1931 г. са постъпвали правилно, като одитът е насочван само към по-развитите икономически субекти – акционерните дружества, и то в ограничен брой на одитор, като текущ контрол, така че отчетите да са верни при изготвянето им.

Не е тук мястото за разглеждане на въпросите, които трябва да се анализират и евентуално променят. Това е отделна, но важна тема. Затова ще отбележа само, че независимо от спохождащите ме през последните 10 – 15 години някои отделни песимистични мисли, аз съм оптимист и смятам, че всички слабости, в по-голяма или по-малка степен, по-лесно или по-трудно, по-рано или по-късно, са поправими. Най-трудно поправими са тези, въведени в закон. Но и те при добра съгласуваност и съвместна дейност на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитор и Института на дипломираните експерт-счетоводители са преодолими. Необходим е обаче добър предварителен анализ на факторите, които са ги предизвикали, и възможните начини за подобряване без нарушаване на основните принципи.

Най-голямо внимание трябва да се обърне на слабостите, които засягат независимостта на одита. Такива, за съжаление, има. И сега независимият одитор е независим само на хартия. Още през 2007 г. съм публикувал в годишника на ИДЕС виждане в това отношение, с повторения в 2016 г. и пр. Някои елементи са допустими и според Директива 537 от 2014 г. Но...?!?

Не може дадена дейност да се осъществява без наличието на определени рамки и контрол. Но те трябва да бъдат гъвкави, да осигуряват постигането на целите на дейността – качеството

и ефективността на одита, да създават условия за ефективна работа, а не формализъм и трудности.

Специално за одиторската дейност трябва да се има предвид, че тя, по своя характер, е във висока степен творческа. При сегашните условия на ограничения и пр. все повече се превръща в рутинни, формални действия, което е опасно за професията.

Не мога да приема дадени слабости, реални или предполагаеми, да се коригират само чрез въвеждане на нови ограничения, дори без анализ и доказателства, че водят до подобряване на дейността, до по-висока полезност. За мен това показва безсилие за решаване на въпросите и стремеж към власт на всяка цена. А такива има, например:

- начина на въвеждане на контрол и оценка нивото на работа на одиторите от инспектори при съществуващите сравнително ниски квалификационни, най-малко в практическо отношение, изисквания и по начин, който трудно може да се приеме за надзорен.

- въвеждането на неимоверно високи професионални застраховки;
- с какво ще се подобри качеството на дейност на одиторите и повиши ефективността ѝ с лишаването на професионалната им институция (ИДЕС) от правото да води регистър на своите членове и т.н.

Някои от тях навярно са необходими, но трябва да се прилагат разумно, с мярка и пр. И пак с мисълта как ще подобрят одита и повишат неговата полезност.

В същото време животът си върви.

Счетоводството и одитът трябва да бъдат в крак с това развитие било като се отстраняват слабостите, било чрез отговаряне на новите изисквания.

Например в страната въвеждаме висока степен на автоматизация в управлението. В областта на счетоводството се постигна много добър резултат, а в одита – дребни неща и то по инициативата на отделни лица.

Преодоляването на слабите страни на съществуващата организация и развитието ѝ трябва да вървят едновременно, ръка за ръка. Но и двете насоки изискват добри анализи в едни или други области.

Всички желаем работата да се подобри, да има възможния най-добър ефект, постигнатото добро ниво да стане още по-добро. Но това няма да стане с пожелания, с „показване на мускули” и пр., а само ако обединим усилията си. Защото ефективни промени може да има само ако се базират на задълбочен анализ и подбор на подходящи добри решения. А това не е по силите на един човек, колкото и добър специалист да е той.

Затова се обръщам към Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, към ръководството на Института на дипломираните експерт-счетоводители и към всички негови членове.

„Колеги, независимият финансов одит у нас е поставен на добри начала и е достигнал до едно сравнително доста добро, но страдащо от някои слабости, ниво. Да се обединим, да направим задълбочен, всестранен анализ на това какво ни затруднява и пречи да бъде нашата дейност по-ефективна и да насочим усилията си към решаването им.”

Тук именно виждам и мястото на ИДЕС – да развие предвидената в чл. 36 от ЗНФО научно-

изследователска дейност, макар и първоначално безвъзмездно.

Не е лесно, зная, но е възможно и постижимо.

Според мен, на първо място стои въпросът за подхода при независимия финансов одит и независимостта на регистрирания одитор и защитата му. Резултатите и евентуалните възможни решения да се обсъдят с Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, а ако нейни представители участват и при анализа, ще бъде още по-добре. На второ място смятам, че трябва да се анализират насоките и изискванията за автоматизиране на одита.

Навярно ще има и други въпроси.

Доц. д-р Живко Бонев е дипломиран експерт-счетоводител, президент на Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители, която функционира от 1991 до 1997 година. В продължение на два мандата от 1996 до 2002 година е член на Управителния съвет на Института на дипломираните експерт-счетоводители.

СТОЯН ДУРИН

Както е известно, през 2021 година ще се честват три годишнини от развитието на независимия финансов одит. По този повод ще посоча много кратко становището си по поставените към мен въпроси.

Създаването на професията на дипломираните експерт-счетоводители беше повратна точка в регулирането на условията за развитието на пазарната икономика в нашата страна. Регламентирането на тази професия се извърши чрез приемане на Закона за счетоводството през 1991 година. А Институтът на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) бе създаден през 1996 година чрез изменения и допълнения на Закона за счетоводството.

Да се оцени мястото и ролята на ИДЕС от създаването му досега е много трудна задача. Аз ежедневно съм живял с въпросите на ИДЕС и с действията си съм „оказвал“ влияние в неговото развитие. Както е известно, без такава институция пазарната икономика не може да се развива нормално. Повечето от новореализираните се бизнесмени приемаха дипломираните експерт-счетоводители като много полезни за тях лица, като професионалисти. И в известна степен бизнесмените „съдействаха“ за утвърждаването на професията на дипломираните експерт-счетоводители. Тогава възприехме постановката, че нашата професия може да съществува и да се развива само в непосредствено взаимодействие с бизнес ръководителите. И всякакви законови регламенти бяха насочени към създаване на условия за нормалното провеждане на дейността на членовете на ИДЕС.

Цялостното регламентиране на дейността

на членовете на ИДЕС се извърши с приетия самостоятелен Закон за независимия финансов одит, в сила от началото на 2002 година. Както е известно, през 2016 година бе приет нов вариант на Закона за независимия финансов одит с регламентиране дейността на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

Създаването на професията на дипломираните експерт-счетоводители се съпътстваше с активното съдействие на Министерството на финансите. Даже първата по-подробна регламентация на дейността на дипломираните експерт-счетоводители се съдържаше в утвърдения от министъра на финансите Правилник за дипломираните експерт-счетоводители. Със съдействието на Министерството на финансите и главно на неговите министри (основно господата Иван Костов, Муравей Радев и Димитър Костов) и заместник-министри (основно господин Димитър Радев).

Принципната постановка, която се поддържаше от министър Иван Костов, бе, че всички кандидати за дипломирани експерт-счетоводители могат да придобият тази правоспособност единствено чрез изпити. По искане на министър Иван Костов Европейската федерация на експерт-счетоводителите създаде комисия за провеждане на изпити за първата група кандидати. В комисията бяха включени господата Пол Рутеман и Джон Уорн от Великобритания и Жилбер Желард от Франция. Този първи изпит се проведе през месец октомври 1991 година, като беше поставена положителна оценка „да“ на проф. д-р Стоян Дурин, Димитър Желязков, проф. д-р на ик. науки Михаил Динев, доц. Екатерина Караиванова, доц. д-р Живко Бонев, Васко Райчев, Рени Йорданова и Мария Страшилова. Тези лица формираха изпитните комисии за провеждане на следващите изпити за дипломирани експерт-

счетоводители.

Характерно по отношение на създаването на професията на дипломираните експерт-счетоводители е, че първоначално тя се създаваше под прякото ръководство на Министерството на финансите. Парадоксът тук е, че държавен орган създава професия на пазарната икономика. Важното в случая бе да се постави началото. В помощ на Министерството на финансите беше Европейската федерация на експерт-счетоводителите. Помощ се получаваше и от Световната банка, Международния валутен фонд, Международната федерация на счетоводителите, Ордена на експерт-счетоводителите на Франция и други.

След като Министерството на финансите си изпълни ролята на създател на професията на дипломираните експерт-счетоводители, функциите по придобиване на правоспособност бе възложено на формираната вече Асоциация на дипломираните експерт-счетоводители.

От гледна точка на дистанция на времето по отношение създаването на професията на дипломираните експерт-счетоводители изглежда, че този процес е протекъл много нормално. Но имаше и много трудности, много пречки и благодарение на активните действия на тогавашния министър на финансите господин Иван Костов процесът вървеше в правилната посока. Ще посочим само две ситуации. Първата бе иницирана от Съюза на счетоводителите с искане хабилитираните преподаватели по счетоводство да станат дипломирани експерт-счетоводители без изпити. Освен това се предлагаше в изпитния конспект да не се включват въпроси от Международните счетоводни стандарти поради това, че не са част от българското законодателство. Тези искания не бяха приети.

След публикуването на Правилника за дипломираните експерт-счетоводители в Държавен вестник бе подета кампания за неговата отмяна. Изпратено беше „Отворено писмо“ от името на ректорите на висшите икономически училища и на ръководителите в тях на катедрите по счетоводство до председателя на Министерския съвет, министъра на финансите, председателите на Съюза на учените, Съюза на счетоводителите, преподавателите по счетоводство и до счетоводната колегия в страната. В писмото се поставяше изискването хабилитираните преподаватели по право да бъдат признавани за дипломирани експерт-счетоводители и изпитите за правоспособност да се провеждат от висшите икономически училища. Във всяка една страна с развита пазарна икономика тези изпити се провеждаха от професионалната организация, а не от висши училища. И тази постановка се възприе като практика в нашата страна.

Това писмо бе изпратено и до Европейската федерация на експерт-счетоводителите. Тогавашният председател на Съюза на счетоводителите бе посетил администрацията на Европейската федерация на експерт-счетоводителите в Брюксел с основно искане да му бъде присъдено професионалното звание на дипломиран експерт-счетоводител. Известно време след тази среща президентът на федерацията, г-н Джон Хегърти (вече покойник), не желаше срещи с представители на Република България.

След създаването на Института на дипломираните експерт-счетоводители през 1996 година се възприе дипломираните експерт-счетоводители, които извършват независим финансов одит, да бъдат регистрирани одитори. А след приемането на първия Закон за независимия финансов одит бе регламентирана системата за

публичен надзор над дипломираните експерт-счетоводители и на ИДЕС.

През 2001 година бе въведено изискването регистрираните одитори да полагат клетва.

Мястото и ролята на ИДЕС се регламентираха по законов път от 1991 година. С всяка измината година оценката за дейността на ИДЕС се даваше от бизнеса. Важното е, че тази оценка беше и си остава положителна. Всички знаем, че независимият финансов одит е необходимо изискване за нормално функциониране на предприятията и „спокойствие“ на техните собственици. Може със сигурност да се подчертае, че съществуването и развитието на ИДЕС се осъществява в правилната посока. Тази оценка се базира както на оценката за неговата дейност в страната, така и от становищата на редица международни и чуждестранни професионални организации.

Съгласно приетите нормативни разпоредби и действащата практика аз бях председател на ИДЕС в продължение на два последователни мандата в периода от 1996 до 2002 година. Много е трудно и едва ли е много етично да давам оценка за своята дейност като председател на ИДЕС. Може да отбележа, че повечето от колегията даваха положителна оценка за моята дейност. И през 2011 година бях избран за почетен председател на ИДЕС.

Имаше и негативни оценки за моята дейност, които бяха свързани с факта, че в определени случаи съм проявявал тоталитарни подходи. Не бих желал да отговарям на подобни оценки.

Нищо не може да се промени в работата ми като председател на ИДЕС – всичко е станало така, както сме действали във времето. Основно в съдържанието на моята дейност по създаването на професията на дипломираните експерт-

счетоводители и на ИДЕС бе да се придържаме към практиката в това отношение на страните от Западна Европа. Стараехме се да „копираме“ техния опит и практика по функциониране на системите на експерт-счетоводителите. Приемахме съвети на представители на Световната банка, Международния валутен фонд, Европейската федерация на счетоводителите, Международната федерация на счетоводителите и органите на експерт-счетоводителите във Франция, Великобритания, Германия, Италия и други страни.

През този период от време бе изградена и вътрешна система за контрол върху качеството на одиторските услуги.

Отново ще отбележа, че бих действал по същия начин както тогава.

Много често сме свикнали да даваме „съвети“ на органи или лица какво да правят, когато ние не участваме активно в дейността на ИДЕС. Трудно ми е да посъветвам сегашния Управителен съвет как да реализира своите функции. Положителен факт е, че за председател на ИДЕС бе избран господин Бойко Костов, който за втори път оглавява Управителния съвет. Ще ми се да препоръчам Управителният съвет да има повече правомощия над дейността на другите съвети на ИДЕС. След съответни нормативни разпоредби би било редно ИДЕС да не бъде орган, който да разработва нормативни разпоредби по функционирането на счетоводната система. ИДЕС може да дава становища по разработени такива проекти. Главното внимание на Управителните органи на ИДЕС трябва да бъде насочено основно към функционирането и развитието на системата за независимия финансов одит.

И още нещо, редно би било да се обсъди прилаганата за първи път система, която определя

кои колеги биха могли да бъдат избирани в органите на ИДЕС. Мисля, че забрана в конкретния момент трябва да има само за колеги, които имат малък стаж като регистрирани одитори, или колеги, които са наказани от ръководните органи на ИДЕС, или ако се спазва системата на мандатност. Ако не се коригира тази система, то в ръководните органи могат да се избират само тези колеги, които са били избирани досега в ръководните органи. Дано не съм прав.

Регулациите са свързани с развитието на професията. Съществуват ситуации, които трябва да бъдат обект на внимание на държавни или други органи. При нас, както е известно, такъв орган сега е Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори.

Пред мен възниква въпросът щом Комисията е орган за публичен надзор, дали всички записани в Закона за независимия финансов одит функции се покриват с това да са надзорни? Трябва да сме наясно има ли разлика между реалните действия при управлението на дейността на регистрираните одитори и надзора върху тяхната дейност. Сега и Комисията, и ИДЕС осъществяват контрол върху качеството на дейността на регистрираните одитори. За мен не е много ясно надзорна функция ли е, че регистърът на дипломираните експерт-счетоводители ще се води от Комисията?

Проф. д-р Стоян Дурин е дипломиран експерт-счетоводител, регистриран одитор, председател на ИДЕС за периода от 1996 до 2002 година. Почетен председател на ИДЕС от 2011 година.

СИМЕОН МИЛЕВ

Всеки юбилей е повод за равносметка, още повече когато той е троен. В този троен юбилей 90-годишнината от законодателното уреждане на професията на одитора е повод за гордост. Знак на уважение към действията на държавата, които са в съответствие с тези на развитите страни в Европа и света. Но що се отнася до равносметката, най-важната част от него е 30-годишнината от възстановяването на одиторската професия. Защото тези 30 години са наша отговорност, отговорност на тези, които създадоха Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители (АДЕС), и на тези, които се присъединиха в следващите години.

АДЕС бе създадена по обективна необходимост – възстановяването на одиторската професия, и още от първия момент бяха направени правилните стъпки – организиране на изпити, създаване на организация и поставяне на ясни цели за професионално развитие. Успоредно с това се усъвършенстваше законодателството, в който процес професионалната организация вземаше все по-дейно участие. Така АДЕС, а от 1996 г. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), се разви като организация на професионални счетоводители, изцяло насочена към одиторската професия.

Този процес е положителен за утвърждаването на професията на регистрирания одитор. Беше натрупан богат опит във всички основни направления на професионалния живот на организацията – лицензираща; обучителна за поддържане на квалификация; контрол върху качеството на одиторските услуги и спазване на професионално-етичния кодекс; международна дейност, контакти и членство в няколко международни организации; участие в законодателната дейност, публикационна

дейност и организиране на конференции. Това доведе безспорно до определяне на ИДЕС и неговите членове като основен фактор за влияние и положителни промени в счетоводната практика в България. Факторите, които способстваха за това, могат да се посочат:

- високите изисквания към подготовката по счетоводство на експерт-счетоводителите още от първата година, на основата на Международните счетоводни стандарти, както и поддържането на квалификацията след дипломирането;
- пренасянето на опита на международните консултантски компании, което реално започна още през 1992 г.;
- независимостта на одиторите и ролята им на оправомощени експерти в изразяване на мнение за достоверност на финансовите отчети позволява не само по-свободно изразяване на мнение, но и възможност за поставяне на изисквания за по-качествени финансови отчети на значимата част от предприятията.

Още в първите години на значителните промени в ИДЕС, вследствие на прилагането на Закона за независимия финансов одит от началото на 2002 година, се видяха някои слабости във функционирането на Института, които могат да се видят и днес:

1. Общо събрание на основата на целия членски състав. В резултат на това събранията протичат изключително тежко, дълго, понякога повече от един ден. В началото се губи ценно време за избор на ръководство и преброители. В почти всички случаи те са неефективни като време. Логично е колкото повече хора вземат участие, толкова повече време се

губи в дискусии и гласуване. Делегатският принцип на неговото провеждане би решил този въпрос – примерно на 10 регистрирани одитори един делегат. Пандемията COVID 19 вече предизвика промени в живота на всеки и в организацията на колективните образувания. Това ще продължи още неизвестно време, но неизбежно води до решения за по-малко събиране на хора.

2. Функциониране на всички органи на любителски (обществени) начала. Ангажирането е на основата на добрата воля, ентузиазма и необходимостта да се свърши работата. Липсва материален стимул – един от основните фактори дадена дейност да продължава да бъде извършвана любителски. Важно за Института е поне председателят му да бъде с възнаграждение без право да работи като одитор. Това следва да се приеме като начало на този платен подход.

3. Крайно време е да се премине към осъществяване на контрола върху одиторските услуги от контрольори, които не осъществяват одиторска дейност. Това е неизбежна крачка към независимостта на контрольора, към по-високо професионално равнище на изпълнение на тази дейност. Сега сме меко казано в неподходяща контролна среда относно контрола върху одиторските услуги. От една страна има независими инспектори в КПНРО, но липсва достатъчно компетентност, а от друга контрольори на ИДЕС с компетентност, но няма достатъчна независимост.

Друг съществен въпрос е полезността на ИДЕС за общото развитие на счетоводната практика в страната. Вече се посочи влиянието на Института чрез одиторската практика, но това за страната не е достатъчно. Известни са и проблемите на одиторите с изоставащата практика в редица предприятия. Ясно е, че одиторската практика не може да огрее

навсякъде, дори при клиентите за одит това не е толкова лесно. Нужно е по-сериозно развитие на професионализма в счетоводството у нас. Има се предвид, че институцията на професионалния счетоводител е слабо застъпена в страната. Единствената организация на международно признати професионални счетоводители в България е Институтът на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС).

В същия период от време опитите за създаване на професионални организации на счетоводителите не доведоха до израстване, което да позволи някоя от тези организации да отговори успешно на изискванията за член на МФС. Създадени бяха Съюз на счетоводителите, Асоциация на специализираните счетоводните предприятия, Асоциация на счетоводните къщи, Институт на професионалните счетоводители, като част от тях претърпяха реорганизационни и структурни промени. Някои от организациите, например Института на професионалните счетоводители, имаха и продължават да имат амбиции за членство в МФС, но досега не бяха направени достатъчно стъпки в тази посока.

Всичко това е обяснимо, но за съжаление не променя факта за липсата на повече професионални счетоводители в страната. Нуждата обаче е налице. Въпросът стои вече от около две десетилетия. Не е достатъчно само одиторите да са проводник на по-модерното в счетоводството, има много предприятия, чиито отчети не се одитират. Самите одитори чувстват необходимост от адекватен професионален контакт от отсрещната страна – страната на съставителите на финансови отчети. Появиха се гласове и то отдавна за провеждане на изпити и лицензиране на съставителите на финансови отчети.

Ако подобно нещо се проведе дори и с някакъв законов срок от няколко години – 2-3 или повече, има риск да се получи кампанийно мероприятие и то вероятно зле организирано. Кампанийността никога не е била в полза на професионализма и не бива да се допуска. Остава се също и с впечатление, че съставителите, включително и в лицето на професионалните организации, не са въодушевени от подобно развитие. Насила хубост не става, казва народът.

Ето защо изпитаната практика на постепенното развитие би могла да бъде отговор на такава обществена необходимост. В изразеното тук мнение се цели посочването на една от възможностите за развитието на институцията на професионалния счетоводител, без да се прави кампанийно, но с използването на многогодишния опит на ИДЕС. Идеята включва следните неща:

- провеждане на изпити от ИДЕС само на желаещи;
- изпитите са три и включват: счетоводство, търговско право и данъци и осигуряване;
- изисква се счетоводен стаж, но не и одиторски;
- успешно положилите изпитите получават диплома за дипломиран експерт-счетоводител (ДЕС) и членство в ИДЕС, с което стават и международно признати професионални счетоводители;
- ДЕС могат да останат такива, без да получат следваща степен в квалификацията – регистриран одитор;
- Ако ДЕС желаят да придобият квалификация регистриран одитор, следва да имат три години одиторски стаж, след

което се явяват на изпит по независим финансов одит.

При такава система на дипломиране могат да се реализират следните предимства:

- по-широк кръг от специалисти по счетоводство могат да започнат полагане на изпити, без да се мъчат да постигнат тригодишен одиторски стаж, очакването е това да изиграе ролята на по-силен стимул, отколкото досегашната практика;
- дипломираните по този ред получават правото за членство в най-развитата международно призната професионална организация в България;
- нивото на професионална компетентност на дипломираните при непроменени други условия остава високо и е равностойно на регистрираните одитори без частта за одит;
- чрез такава система на дипломиране увеличаващият се брой ДЕС, които ще практикуват професията на съставители, ще получат възможност да ползват професионалния ресурс на ИДЕС в неговите различни форми непосредствено, а оттук и по-ефективно;
- промените в законодателството ще са възможно най-малките;
- промените във вътрешните актове на ИДЕС също.

За ИДЕС най-важните предимства са в по-рязко увеличаване професионалната мощ на организацията и увеличение на позитивното влияние върху счетоводната практика.

Разбира се, реализацията на подобно

предложение изисква преглед на подхода на провеждане на изпитите и съответно подлежи на доразвитие в повече детайли.

Горното предложение не замества възможността от провеждането на необходимите мероприятия от споменатите по-горе професионални организации в посока признаване от МФС. Този процес обаче не може да се осъществи без значителна подкрепа от ИДЕС.

Доц. д-р Симеон Милев¹ е дипломиран експерт-счетоводител, председател на Института на дипломираните експерт-счетоводители за периода 2002 – 2004 година. Член на Управителния съвет на Комисията за публичен надзор над дейността на регистрираните одитори за периода от 2014 до 2016 година.

ВАСКО РАЙЧЕВ

Оценявам посоката на развитие на Института на дипломираните експерт-счетоводители като правилна, но скоростта е недостатъчна. За съжаление, ИДЕС все още не заема мястото, което по дефиниция му принадлежи в обществото. Причините за това са не само в ИДЕС, а и в някои характеристики на българското общество въобще, на присъщия скептицизъм, че няма как да има такава организация, която да бъде професионално и етично независима и да не участва в „големите игри“.

Но има и вътрешни причини за незадоволителната обществена позиция на ИДЕС. Ние загубихме време и енергия в хаотични вътрешни борби и то в периоди, които иначе бяха благодатни за развитието на професията. Първата декада на новото хилядолетие е добър пример за това – време, което други млади професионални организации в близки нам страни използваха за мощно развитие и модернизиране на дейността си. Така загубихме предимството, което имахме спрямо тях преди това. Добрата новина е, че през последните десетина години вътрешните противоречия, ако не са напълно преодолени, поне вече не са водещи за преобладаващата част от колегията. Стратегията на ИДЕС 2028, която неотдавна приехме, е основа за бързо и стабилно компенсирание на изоставането, стига да бъде неотклонно следвана.

В своята дейност като председател на ИДЕС се стремях да бъда последователен и да не се отклонявам от приоритетните цели и задачи, които си поставих при кандидатирането. Според мен, до голяма степен успях. Извършихме редица важни реформи, някои от които бяха належащи и не търпяха отлагане – нов устав, нов модел на система за продължаващо обучение, нова система за провеждане

на изпитите, нов модел на бюджетиране и финансово отчитане, повишаване сигурността на електронните системи, за първи път модел и структура за управление на риска, инициативи относно публичния сектор, младите в професията и т. н. Подобрени бяха и комуникацията и сътрудничеството с КПНРО, без това да доведе до отстъпления за професията. Приетите от Народното събрание промени в ЗНФО бяха в значителна степен съобразени с ИДЕС и с едно-две изключения бяха в правилната посока.

Направих успешни усилия за подобряване и на вътрешната комуникация в ИДЕС и особено на Управителния съвет с членовете. През целия мандат, с подкрепата на значителна част от членовете на УС, се стремях да инспирирам дух на колегиалност и доверие, на открита дискусия и процес на формиране на решения по проблемите, без скрити уговорки и прокарване на частни интереси. Надявам се това да е било забелязано и оценено. Така че в общи линии аз изпитвам удовлетворение от свършеното. В същото време допускам, дори съм сигурен, че оценката на нашите членове за моето председателство не е еднозначна и вероятно има колеги, които са разочаровани и неудовлетворени съобразно очакванията, които са имали. Признавам им това право, стига очакванията им да са били основани на това, което аз съм заявил, че ще правя, но според тях не съм постигнал, а не на техни интереси и предположения.

Не много неща бих променил в дейността си като председател на ИДЕС и не защото съм вострастен в своята непогрешимост, а заради това, което казах по-горе – че в преобладаващата си дейност бях последователен и верен на предварително декларираните цели и действия. Когато вземах своето решение да се кандидатирам, казвах на колегите, които настояваха да го направя, че ако приема, е

възможно впоследствие те да съжеляват. Защото ще се съобразявам само с това, което предварително съм заявил, че ще правя, и с нищо друго. Донякъде така и стана.

И все пак, може би трябваше да бъда по-упорит и усърден в отстояване на колегиалното начало в работата на УС, особено когато то беше подложено на изпитание от конкретни колеги, обстоятелства и конюнктура. От друга страна, може би пък трябваше повече да настоявам за някои възможни ключови за бъдещето на колегията решения, без да правя компромиси в името на консенсуса и „мира“ в УС. Труден баланс, който можеше да постигам и по-добре.

Бих посъветвал настоящия Управителен съвет на ИДЕС в най-общ план – да следва приетата от ОС Стратегия 2028. А по-конкретно – да не отстъпва в отстояването на професионалната ни независимост пред законодатели, регулатори и обществеността въобще. Лидерите на професията в европейски и световен мащаб вече над десетилетие не успяват подходящо да ни защитят от атаките, на които тя необосновано е подлагана. Но и малкото, което ни е останало, заслужава да бъде отстоявано. Угрозата за преминаване към тотално регулиране, дори национализиране на професията, още не е отминала.

В организационен план и в областта на вътрешните отношения е необходимо смело да се продължи с реформи в условията на откритост и лидерство. Да се преследва целта ИДЕС да стане истинска модерна професионална организация и незаобиколим фактор за важните решения в областта на финансовото отчитане, финансите и бизнеса.

Аз имам особено, но ясно и непоклатимо мнение за регулациите въобще, което последователно изразявам при всяка възможност. То се отнася за регулирането не само на одиторската професия, а на

всяка конкурентна дейност, която работи на пазарен принцип. Досегашната история на регулациите не доказва тяхната полезност и необходимост в целените обхват и мащаби. Това е така, защото регулациите по своя замисъл и характер са враждебни на пазарните отношения и прилагането им внася елемент на принуда и несправедливост. В резултат, регулираната дейност се деформира, антагонизира и в крайна сметка се влошава, вместо да се подобрява.

В нашата дейност регулациите и външният надзор накърняват значително професионалната ни независимост. Стана така, че професионалното поведение, което сме призвани да водим при всеки отделен одит и в дейността си като цяло, вече трябва да е съобразено и с предполагаемата последваща оценка на регулатора. Одиторската дейност вече не се провежда единствено и само в името и ползата на потребителите на финансовите отчети, а трябва да се съобразява и с очакванията на регулатора. Парадоксално, понякога това води до компромис с качеството на одита, в името на което иначе регулациите декларативно бяха въведени. Вместо агресивно регулиране на одиторската дейност, според мен законът трябва да осигури независими и здравословни отношения между одитора и клиента в условията на неприкосновена професионална независимост. Това е най-необходимата предпоставка за поддържане на високо качество на одиторската дейност в името на обществения интерес.

Васко Райчев е дипломиран експерт-счетоводител, председател на Института на дипломираните експерт-счетоводители за периода април 2017 – юли 2020 година.

БОЙКО КОСТОВ

През 2021 година ИДЕС и в негово лице цялата професионална гилдия ще честват три важни годишнини – 90 години от възникването на независимия финансов одит в България, 30 години от възстановяването на одиторската професия и 25 години от създаването на ИДЕС по силата на приетите през 1996 г. изменения на действащия тогава Закон за счетоводството.

От създаването си през 1996 г. ИДЕС е продължител на дейността на Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители. Гилдията в България извървя дългия път на изграждане и създаване от основите до превръщането на Института в един модерен европейски професионален институт, за което някъде съвсем в началото ние, неговите членове, мечтаехме да постигнем такъв резултат. Институцията на дипломираните експерт-счетоводители достойно зае своето място в обществото благодарение на високия професионализъм на своите членове. Тя все по-активно участва в икономическия живот на страната чрез своите контакти и взаимодействие с всички заинтересовани страни, които работят за подобряване на бизнес средата в нашата страна.

За мен е трудно да дам оценка за дейността си като председател на ИДЕС за периода 2011 – 2017 г. Такава оценка трябва да бъде направена от всички останали и най-малко от мен самия.

Този период обаче се характеризираше с едно изключително важно обстоятелство, а именно през първият ми мандат се изработваше европейската законодателна рамка в областта на счетоводството и одита, а през вторият ми мандат вече приетото европейско законодателство следваше да

бъде въведено като част от националното законодателство на Република България.

В този смисъл през първите три години дейността на ИДЕС, както и на всички европейски професионални институти и естествено на Accountancy Europe, беше насочена в посока да се лобира по спорните въпроси и да се постигне възможното им решаване в процедурите по тяхното приемане от европейските институции. Това беше особено валидно по отношение на одиторското законодателство, за което Европейският парламент, Европейската комисия и Европейският съвет влязоха в така наречия „триалог“, за да се постигне в крайна сметка консенсус.

Вторият ми мандат изцяло премина под знака на имплементирането на вече приетата европейска законодателна рамка в два нови закона – Закон за счетоводството, приет в края на 2015 г., и ЗНФО, приет в края на 2016 г. Надявам се оценката за тези събития да бъде, че в една значителна степен при транспонирането на новите норми в тези два закона интересите на ИДЕС и неговите членове бяха защитени.

От дистанцията на времето сигурно някои детайли, но с важно значение за професията, биха могли да бъдат по-добре реализирани и осъществени. Оценката от позицията на времето, когато се използва информация от резултатите и въздействието на едно прието решение, винаги е различна от необходимостта да се вземе такова решение на база на наличната информация и преценката на обстоятелствата в момента на неговото вземане.

Същевременно сега действащата европейска законодателна рамка, от наша гледна точка, дълбоко в себе си съдържа философия, която води

до свръхрегулация.

Модата за въвеждане на нови регулации в резултат неблагоприятията в икономическата област обаче беше тогава и е сега на дневен ред заради платената висока цена от обществото. По време на икономическата криза бяха похарчени огромни държавни средства (пари на данъкоплатците) за стабилизиране на финансовите институции и избягване на фалити на големи търговски банки, които са важни за финансовия сектор и стабилност на икономиките на отделните страни.

Поради тези причини и периодичните скандали с фалити на големи, структуроопределящи компании въвеждането на рестриктивни мерки се приема като единствена и безалтернативна възможност за създаване на стабилност и по-добър икономически ред от политическата класа. В някаква степен обаче това води до свръхрегулация, до конфликти с принципите на свободния пазар и конкуренция, до прекалено бюрократизиране и администриране на свободната инициатива. Намирането на мярата в тази област е изключително трудно, а в повечето случаи под диктовката на чисто политически причини невъзможно.

Работещата законова рамка за одиторската професия трябва да води до засилване на независимостта на одиторите, повишаване качеството на одиторските услуги и постигане на крайната цел за упражняване на професията по начин, гарантиращ защитата на обществения интерес.

Приетото европейско законодателство, което е въведено и у нас, засили ролята и функциите на надзорния орган. В този аспект балансът между функции на надзора и функции на Института е

труден.

Въвежданите постоянно нови изисквания спрямо регистрираните одитори определено ще водят до свръхрегулацията, а тя от своя страна все повече ще бюрократизира професията.

Дебело искам да подчертая, че дейността на Института не зависи само от един човек, пък бил той и негов председател. Без подкрепата на целия управителен съвет, на органите на ИДЕС, на председателите на регионалните организации, на администрацията, на всеки един член на гилдията реално не може да се върви напред в създаването на имиджа на нашата професия.

През настоящият ми мандат дълбоко се надявам изграждането на добри позиции и разпознаваемост в обществото и на административен капацитет да продължи. Всеки един мандат следва да се разглежда като стъпка напред и малка част от големия градеж на историята и бъдещето на институцията. Безспорно е, че силата и добрата позиция в обществото на всеки професионален институт се гради върху професионалната експертиза и етичното поведение, които притежават отделните негови членове.

В заключение, всеки един такъв празник е не само момент за равносметка, но и реален шанс за поглед напред в бъдещето. Ключът към успеха на нашата професия е добрата репутация, която ние изграждаме и ще продължаваме да изграждаме ежедневно с изпълнението на всеки един наш ангажимент.

Крайъгълен камък на репутацията ни е коректното ни партньорство с държавните институции, работодателските организации, университетите в страната и всички други

неправителствени организации с цел защита на обществения интерес чрез подобряване на качеството и прозрачността на финансовото отчитане.

Бойко Костов е дипломиран експерт-счетоводител, настоящ председател на Института на дипломираните експерт-счетоводители. Председател на ИДЕС за периода 2011 – 2017 година.

ЕКИПЪТ НА ИДЕС

През 2000 година започна съвместното ни професионално приключение и път. В години, в които професията утвърждаваше своята независима позиция и авторитет на националната сцена, стремежът бе също да изградим и заявим професионалния си облик и експертна значимост пред международните партньори и да получим интернационално признание. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители е член на Международната федерация на счетоводителите от 1995 година и стана пълноправен член през 2006 г. на Федерацията на европейските счетоводители, успехи, които следва да бъдат отбелязани значимо.

Днес, 21 години по-късно, ИДЕС общува и поддържа устойчиви професионални контакти със сродни професионални институти – във Великобритания, Франция, Италия, Румъния, Гърция, Сърбия и мн. др. и е търсен и желан компетентен партньор с изразено присъствие в международни форуми, инициативи за обмяна на опит и международни работни групи. ИДЕС притежава една от най-високите оценки за изпълнение на членски задължения от Международната федерация на счетоводителите

(IFAC) и е активен участник в работните сесии на Accountancy Europe. Наш представител е член на изпълнителния комитет на Федерацията на експерт-счетоводителите от средиземноморските държави. Ние сме един от основателите и домакините на Стратегическия форум на счетоводната професия, който ежегодно дава възможност за среща и общуване на изтъкнати представители на професията.

Светослава Велинова,
изпълнителен директор на ИДЕС

През 2002 година заедно започнахме да преодоляваме предизвикателствата, поставени в процеса по придобиване на професионалната квалификация на дипломиран експерт-счетоводител и да реорганизираме и подобряваме моделите и методите. Извървахме дълъг път на консултации, адаптации и усъвършенстване на изпитната система, което нямаше да е възможно без участието на колегите от ИДЕС и специалистите от Университета за национално и световно стопанство.

Днес, 19 години по-късно, продължаваме да работим съвместно, така че да проектираме модерна, адекватна, сигурна и доверена изпитна система, за да гарантираме, че членовете на ИДЕС са придобили висока професионална квалификация, която ще работи в полза на бизнес клиентите и обществото като цяло.

Силвия Терзийска,
зам.-изпълнителен директор на ИДЕС

През 1999 година заедно започнахме създаването на книжарница ИДЕС. Публикуването на професионални трудове на изявени експерти – регистрирани одитори, в реномирани

специализирани издания, в авторски колективи и в самостоятелни книги, утвърди професионалния имидж на ИДЕС пред държавните институции, счетоводната общност и други заинтересовани страни, които се реферираха в своята работна дейност към задълбочените експертни анализи, разработени от членове на ИДЕС.

Днес, 22 години по-късно, членове на ИДЕС остават в списъка на най-търсените автори, лектори, консултанти и преподаватели поради комплексните си познания, ясен и точен професионален език и задълбочени теоретични знания и практически опит.

Мариана Панталеева,
касиер-домакин

През 2004 година заедно полагахме основите и политиките на системата за контрол върху качеството на одиторските услуги. Експертният потенциал и опит на колегията беше ангажиран, за да проектираме надеждна, подходяща и балансирана система, така че да се осигури оценяване, гарантиращо високо качество на изпълнението на одит ангажиментите по еднакви критерии.

Качеството на работата трябваше да отразява и фундаменталните етични принципи на регистрирания одитор: почтеност, обективност, професионална компетентност и надлежно внимание, конфиденциалност и професионално поведение.

Днес, 17 години по-късно, съчетаването на качество и етика в одиторската дейност е гаранция за сигурност и еталон за професионална репутация.

Цветелина Митева,
експерт ИДЕС

През 2011 година заедно започнахме да осъществяваме комуникацията с държавните институции. Редица сложни тълкувателни становища и експертни заключения бяха изпратени до Народното събрание, Комисията по бюджет и финанси, Сметната палата, Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, Министерството на финансите, Националната агенция по приходите, Комисията за енергийно и водно регулиране, Комисията по финансов надзор, Българската народна банка, Агенцията по вписванията, други държавни ведомства, работодателски и професионални организации, медийни партньори и др.

Днес, 10 години по-късно, вратите на партньорите ни винаги са отворени за диалог с ИДЕС, защото Институтът доказва във времето, че експертизата на регистрираните одитори е висококвалифициран продукт с добавена стойност за обществото.

Владислав Владимиров,
експерт ИДЕС

През 2011 година заедно започнахме да организираме множество семинари за повишаване на професионалната квалификация, развивахме нови познания, умения и други способности, срещяхме се с чуждестранния опит и с националното знание. Избирахме утвърдени лектори с доказана професионална подготовка, за да споделят вещината и опитността си с колегията. Борихме се с много законодателни трудности. Законови изменения в края на календарните години ни поставяха пред изпитания и турбуленции, в които управлението на ИДЕС с хладнокръвие, убеденост, колективно съдействие и институционална подкрепа намираще конструктивни решения и преодоляваше възможните негативните последици за одиторската професия.

Днес, 10 години по-късно, преборил изпитанията и стъпил на прогреса от знанията, ИДЕС доказва, че пулсира като жива система – участва пряко в редица значими законодателни проекти с цел подобряване на икономическата и професионална среда, ангажира се с теми, свързани с усъвършенстване на счетоводните стандарти, счетоводната практика и финансовата отчетност, преобразява възгледи, разработва насоки и методически указания, за да подпомогне одиторската практика, адаптира и надгражда присъствието си в обществото, търси инструментариум за реформи, за укрепването на признанието и авторитета си, самоанализира се като институция и еволюира.

Вяра Петрова,
експерт ИДЕС

През 2011 година заедно започнахме да представяме по-обстойно и разбираемо счетоводната информация. Посочвахме активите и пасивите, формирахме и отчитахме бюджети, калкулирахме съвместно с регионалните структури дейности, проекти и задачи и представяхме годишните финансови отчети на ИДЕС, за да оптимизираме бъдещата си дейност.

Днес, 10 години по-късно, отчетът, практиката и финансовата стабилност на ИДЕС показват, че инвестирахме разумно и внедрихме множество иновации, оптимизирахме административните процеси и се стараехме да въведем дигитални решения, за да подобрим комуникациите и да улесним обмена на данни и информация, да повишим професионалните си компетенции, за да даваме бързи и качествени отговори и решения на текущите проблеми.

Лариса Хаджийска,
главен счетоводител

П През тези 22 години вървахме ръка за ръка и пораснахме заедно, разделяха ни реки и вълнения, но винаги целта и амбицията са били да плаваме в една посока, събирахме се отново, за да издигнем до престижни висини името на ИДЕС и професията, да направим „дипломиран експерт-счетоводител“ квалифициран ценз и разпознаваема емблема, гарант за безупречен професионализъм, ерудирано знание и абсолютна истинност.

През 2021 г. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители в България чества забележителни годишнини.

Днес отбелязваме 90 години независим финансов одит, 30 години от учредяването на Асоциацията на дипломираните експерт-счетоводители в България и 25-годишнината от създаването на ИДЕС като независима национална професионална организация и ние, администрацията на ИДЕС, сме благодарни, че сме извървели част от този път заедно с Вас и сме били съпричастни към тази паметна история, както и че имаме Вашето доверие и привилегията съвместно да градим перспективите и хоризонтите на бъдещето и да доказваме, че заедно можем повече!

Уважаеми дипломирани експерт-счетоводители, пожелаваме Ви смели сърца, за да отстоявате мечтите си, и попътен вятър, за да ги събдвате!